

ВІСНИК ЖЕСЕРЯД

-VISNYK

Свобода народам!
Свобода людині!

Спілено - політичний місячник

ЗМІСТ

Борис Бистрицький — Дві події — два стилі	1
Д. Донцов — „Мене-текел” Микити Вальтассара	2
** — Інтерв’ю Вл. Я. Стецька	4
** — Окремі інформації	4
Я. Стецько — Засади української зовнішньої політики	6
** — Перед черговою зустріччю!	9
Іван Левадний — Шевченко — пророк української нації	10
Богдан Коринт — Модерні утопії	12
I. Bodnaruk — Нові методи нищення нашої культури	15
I. Карпович-Дубиняк — Кінець цілінної авантюри	16
П. Добрівлянський — „Була в тебе золота сурма”	20
** — Величавий український день у Вашингтоні	24
** — Привітальне слово п. Я. Стецька на бенкеті	26
Літописець — Історично-мемуарні збірники	27
** — Знаним і незнаним героям	30
Ікер — Шлях до величі — фейлетон	30
О. П. — Вшанували пам’ять героїв в Амстердамі	31
Довідник українських діячів	32

ОРГАНІЗАЦІЯ
ОБОРОНИ
ЧОТИРЬОХ
СВОБІД
УКРАЇНИ

КОЛЯДА НА ВІЗВОЛЬНИЙ ФОНД 1963

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

По \$ 1.00 — Тимковська Марія, М. Монастирський, Д. Філь, Ева Мацур, Волощук, Струтинська, Нечиткій, Княжинська, Одосій.

Збіркова листа ч. 189. Збірщик Василь Столляр.

По \$ 5.00 — Д-р В. Сілецький.

По \$ 3.00 — Івасів, Нечиткій, Куропась, Базмага.

По \$ 2.00 — О. Бохнар, К. Васараб, Е. Куропась, М. Середа, В. Луців, Возьний, Книш, Когут, Нечиткій, Андрушак, Шийка, П. Турко, А. Ковальчик, А. Шекерик, С. Ярема, Безбородько, М. Кухарський, М. Німчук, Петро Лопувак.

По \$ 1.00 — Машлянка, З. Терлецька, Гайдук, Ганас, Чорпіта.

Збіркова листа ч. 196. Збірщик Ярослав Росоля.

По \$ 5.00 — Ярослав Росоля, Зенович Семен, Скульський, Сенюх Дмитро, І. Коровицький, Разумов, М. Дудилович.

По \$ 3.00 — М. Дзюбан, Лужецький Василь, М. Сушко, В. Кріль, И. Баглай.

По \$ 2.00 — Софія Мухин, Годованець, Куземський, М. Бугай, М. Боднар, С. Геровський, О. Швед, М. Вайдя, П. Демків, М. Федів, О. Балшота, В. Словягинський, Л. Одежинська.

По \$ 1.00 — Оранський, І. Корницький, Бережний.

КЛІФТОН, ГЕІЦ

Збіркова листа ч. 173. Збірщик Василь Вацікевич.

По \$ 3.00 — В. Вацікевич, О. Саноцький,

По \$ 2.00 — М. Глова, Запрела, І. Швець, Д. Зазуляк, Т. Шегінський, С. Нич, М. Ковбіца, Л. Гайдокевич, П. Трач, М. Страг.

По \$ 1.00 — І. Федірко, М. Нич, Т. Кент, В. Трач, І. Чабан.

ФЕНОКСВІЛ, ПА.

Збіркові листи чч.: 174 і 175. Збірщик Андрій Шишак.

По \$ 5.00 — Г. Критович, о. Ст. Малинськ, І. Содаський, М. Сохецький, М. Ременець, М. Бородецький, О. Струк.

По \$ 4.00 — А. Артух, Г. Турчак.

По \$ 3.00 — Д. Савчин, А. Шишак, М. Коробій, П. Гундер, Роман Михайло, С. Геремеш, І. Фук.

По \$ 2.00 — В. Бучковський, Садаський, П. Єдинак, С. Мелник, В. Лубер, Д. Фук, А. Драбіщак, І. Підгайний, І. Грисьо, Н. Лебединський, В. Чекот, С. Місько, Ф. Ковалевський, Е. Михалюс, І. Полявий, О. Хруль, І. Іванців, В. Рякон, І. Вічерін, М. Бучко, І. Зілинський, І. Фука, М. Геремеш, І. Бзовий, В. Іванюк, А. Самійленко, І. Мандрусяк, І. Вітик, П. Фука, М. Сех, С. Зубта, М. Наконечний.

По \$ 1.00 — П. Матвійців, М. Брик, М. Кухта, І. Чуйко, М. Якимець, І. Чук, Г. Дацко, В. Колубінський, І. Війтік.

НЮАРК, Н. ДЖ.

По \$ 30.00 — І. Луків.

По \$ 25.00 — Л. Мигаль, фірма Бундзяк — Лазірко, А. Андріюк, А. Степишин.

По \$ 20.00 — М. Поштар, М. Заверуха, В. Гнатів, В. Гук.

По \$ 15.00 — І. Тимчишин, П. Гарматій, М. Базилюк.

По \$ 10.00 — Ю. Кононів, І. Галій, М. Бура, Я. Яворський, А. Гординський, Б. Процюк, А. Рогальський, М. Матушевський, С. Вожаківський, В. Пришляк, Д. Кизима, В. Пащак, С. Корнявка, М. Семанишин, В. Леменга, П. Жидовський, Б. Панчук, А. Смаль, М. Гребеняк, І. Музичка, О. Андрусяк, Т. Кульчицька, М. Поплавський, В. Псуй, М. Ясінський, І. Станько, Т. Головатий, С. Макар, В. Лобур, І. Іванчук, В. Таланчук, П. Кос, Д. Онуферко, В. Цюрпіта, М. Мельник, М. К., П. К., В. Кульматицький, С. Ворох, Ф. Луцишин, І. Назар, І. Грининшин, П. Батьків.

По \$ 5.00 — І. Іваночко, С. Цвіточ, В. Дубас, Д. Кулік, Г. Шпигульський, І. Лебідь, Р. Загайкевич, І. Кріса, І. Завісляк, І. Дубас, Е. Дмитров, І. Пущак, П. Грицак, М. Чировський, Ю. Стефанівський, П. Вільшанський, М. Банасевич, Т. Чіх, О. Сорока, А. Паньків, М. Кормило, В. Дідоха, Я. Когут, П. Кузів, М. П., М. Дзіман, М. Челяда, М. Демків, П. Мельник, В. Гnidка, В. Романишин, І. Ковальчик, С. Бурбела, І. Васьків, П. Чуй, М. Вацкан, М. Садлик, В. Гнатів, О. Твардовський, В. Яворський, В. Паневник, В. Терещук, М. Магіс, О. Грубський, Ющак, В. Бутковський, П. Крутій, В. Шеремета, І. Кальба, нечіткій, С. Дзюбан, С. Візниця, В. Хатітовський, М. Загородний, В. Шмуляк, М. Шах, М. Павлик, П. Смук, М. Кизима, В. Цинайко, І. Калинович, П. Вільшинський, М. Кизима, М. Матіяш, В. Данилюк, Девончук, В. Боровик, В. Закамарок, С. Федоровський, В. Крицак, Ю. Торбич, І. Федун, Р. Спільнік, Я. Кальба, Е. Бедрій, В. Калин, М. Бобівський, Р. Розмус, П. Гой, М. Медюх, І. Ілемський, В. Барбандин, А. Винник, І. Серкель, Р. Псюк, Н. Босняк, А. Сенишин, Д. Гривняк, О. Товарницький, М. Паньків, І. Корітко, О. Ганяк, П. Глітняк, Ф. Полянський, Д. Ярко, М. Форбанець, В. Олесницький, М. Сольчаник, М. Попович, І. Генсьор, С. Парубчак, Б. Турчак, М. Притула, Д. Бобіляк, С. Юрах, І. Юрчак, В. Химера, П. Гудзовський, О. Напора, Р. Копійчук, Граб, В. Роговський.

По \$ 4.00 — В. Гладкий, Е. Кузан.

По \$ 3.00 — Т. Щар, А. Мицро, Д. Клапко, О. Жулинський, О. Пославський, Ю. Найдишак, Д. Васьків, П. Цап, В. Березник, В. Ляшок, М. Вишатицький, П. Мойсевич, Я. Леськів, Т. Клебан, М. Шкільний, нечіткій, О. Боднович, І. Скала, П. Дільний, Р. Кухта, М. Вубняк, Я. Ткач, О. Прядка, М. Войко, М. Кузан, В. Матіяш, М. Драч, В. Юркевич, В. Чех, М. Байовський, Сибіда, Ф. Гозанець, М. Козюпа, Г. Венке, нечіткій, В. Цап, Р. Кочержук, І. Кухта, В. Соляник, В. Осадчук, Г. Мандзій, І. Мельник.

По \$ 2.50 — І. Винарчук, П. Ілемський.

По \$ 2.00 — М. Левенець, О. Венке, М. Стиранець, С. Іванків, Назарук, Наорлевич, А. Третяк, нечіткій, М. Пінковський, Гайовський, О. Бойко, В. Копач, Змій, В. Салабун, Киселевський, С. Янів, Т. Гарасим, Б. Сольчаник, А. Миколенко, М. Кітвіс, І. Вацлавський, Д. Пи-

(Продовження на 3-ї стор. обкладинки)

ВІСНИК

Борис Бистрицький

ДВІ ПОДІЇ — ДВА СТИЛІ

В останньому часі на затмarenому небосклоні блиснули дві бліскавки грому, дві великі події, в двох осередках, у Вашингтоні і Штокгольмі. Дві події, дві методи змагань українства, два стилі зовнішньої праці для присedнування приятелів Україні.

Тут назверх закутий в бронзі геній Шевченка і означений гурт випробуваних приятелів України, там разом з вінком живих рож на могилі Карла XII довгий вінок тисяч молодих сердець, що демонстрували проти живого тирана, що з люті, забувши про те, що він приїхав у гості, робить аж п'ять нападів на Вп. прем'єра України, Я. Стецька; три четверті своєї промови голова імперії присвячує п. Я. Стецькові.

Тут: як вислід великої підготовчої праці Комітету Пам'ятника, УККА, КУК; Центральних Організацій Визвольного Фронту, ООСЧУ, Ліги Визволення в Канаді, СУМА і СУМ — Канади, Українські Центральні Репрезентації Аргентини, СУБ, Об'єднання Укр. Вояків УПА, Пласти і ін. марш 70 тисячних мас вулицями Вашингтону під пам'ятник Шевченкові, з намаганням осіб з УНРади бути поблизу репрезентаційного місця під час відслонення пам'ятника, спокійні відзви американської столичної преси і натяки на те, що українці приносять зі собою „файтінг спіріт” (воюючий дух).

Там: вся столична преса, радіо, телевізія на інтерв'ю Вп. Я. Стецька (гляди англ. текст цього інтерв'ю в „Берлінське Тіденде”, на ст. 4 цього Вісника), там розхоплення 10 тисяч проти-хрущовських летючок, прихильтні Україні і її прем'єрові Стецькові, коментарі численних часописів, як Dagens Nyheter від 23, 24, 25 червня, Svenska Dagbladet, від 24 і 25 червня, Politiken, 25 червня, Aktuelt, 25.6, Today's News, 24.6, Berglingske Tidende, 25.6, New York Times, international edition, 25.6, N. Y. Herald Tribune, Paris edition, 25.6.

І ціла злива напастей на „мерця” Я. Стецька, члена Єюра Проводу ОУН, прем'єра, голову Ц. К. АБН в Московському радіо, передачі в год. 6.10 рано (за Грінвічем) в дні 25 червня 1964 р., в Московській „Правді” з 25 червня, в „Ізвестіях”, в „Радянській Україні” з 26 червня, в „Літературній Україні”, в Варшавськім „Слові” і т. д.

Широку оцінку обох подій можемо відкласти на пізніше. Вже тепер однак можемо вказати на той лучник між обома подіями, те звено, невидне для загалу, але те, що мусіло б бути зрозуміле для політично-мислячих українців. Це без сумніву ідея, програма, і праця організацій визволного фронту в цілому світі. Хто прислухався уважно і до промови ген. Айзенговера і Конгресменів під час бенкету, той мусів завважити, що основною ниткою всіх американських виступів був відклик до українського „воюючого духа”. І цілком непотрібно намагатися де-хто з середовища Державного Центру примазатись до ре-презентування того воюючого духа української спільноти, а справжніх репрезентантів т. є. Вп. прем'єра останнього незалежного Правління в Україні (1941 р.) і Голову Проводу Закордонних Частин ОУН в міру можливості держати в тіні (чи ж би з мотивів безпеки?). То правда, що голосно виголошеною була промова п. Миколи Лівицького на бенкеті в „Армори Голл” в дні 27 червня, але „голосне та правдиве, як Господа слово” було слово п. Я. Стецька, що його вміщуємо в цьому числі на ст. 26. Його тема про героя, генія і пророка, що її повинна добре собі засвоїти головно українська молодь, саме відбиває як не можна краще того вояовничого українського духа, що про нього говорив Конгресмен Мортон, предсідник Конвенції республіканської партії і кол. президент ЗДА

Д. Донцов

„МЕНЕ-ТЕКЕЛ” МИКИТИ ВАЛЬТАССАРА

Маніфестація, уряджена проти московського „самодержця” українцями (Я. Стецько), шведами і АБН-ом мала знаменний і глибший, ніж многим здається, сенс. Цей сенс відчув Хрущов, це вивело його з рівноваги, і — треба сказати — це слово його переполошило. Нахабство і цинізм щезли, лишились здивування і тривога. Той самий певний себе дикун, що грозив своїм чоботом делегатам Об’єднаних Націй, або вимахував плястуком в сторону Парижу і Вашингтону, нагло „спустив з тону” по ворожих собі демонстраціях в Швеції і по виступах Голови АБН-у і по зложенні ним в імені України вінця перед могилою великого короля, союзника Мазепи.

Як цар Валтассар, побачивши нагло страшні слова на стіні під час гучного бенкету питався, що вони значать, так побачивши привид

ген. Айзенговер. В тому ж пляні промовляв і Голова ЗЧ ОУН проф. С. Ленкавський і ін.

Отже єдинав і єднає обі велиki подiї, тобто у Скандинавiї і тут у Вашингтонi вiчно живий, невmіruющий „воюючий спiрiт” (дух) i nим пе-реймалися 70-тисячнi маси українцiв на вигнаннi, хоч спрiтно висувався на почесне мiсце пiд час вiдслонення пам'ятника представникi УНР, пiльно дбаючи, щоб справжнiх виразникiв „fighting spirit” держати в tинi. Зате в усiй повнотi той „воюючий дух” виявився на теренах Скандинавiї i вiн перелякав „великого вождя народiв”.

Чого злякався Хрущов? Вiн має звичку в найважнiших моментах свого життя заплющiti на мент очi, щоб очима непересiчного таланту побачити правду, проглянути крiзь шум дрiбничок i повiнь детайлiв te, що є основне, що

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc.
Monthly except July and August when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,

New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York 3, N. Y.

справжньої України питався Хрущов своїх шведських господарiв, невже вони mrють допомагати Українi в її боротьбi за вiзволення? В своїй промовi в залi мiської ради Гетеборгу, заявив вiн, що досi думав, що мертвi не встають з своїх могил, але... по ворожих йому маніфестацiях, йому погинає здаватися, що може таки встають? Чи не побачив вiн на мурах палатi тiнєй українських i шведських лицарiв на полях України, з мечем на московського варварa? Може пригадалися йому слова Шевченка про „мерцiв”, що „за правдою встають”? Або пророчий клич Поета — „ко-лисъ мi i встанем”! Чи на цього архиката України, що з доручення Сталiна, а потiм самовласно, дусив мiльйони новiтнiх мазепинцiв, i селян на Українi, чи не напав на нього жах воронi з „Великого Льоху”:

є рушiєм подiй i двигуном мас. Так i тепер, пiд трiскучим свiтлом foto-aparativ, пiд гамiр цiкавої товпи, вiн заплющив на момент очi i коли раптом вiдкрив, то побачив, що не „призрак комунiзму бродить по Европi”, але воюючий дух України, що завжди була проти Москви, а не кликала на розмови з Кочубeями, далi Хрущов побачив, що той непокiрний i не спiдлений неволею, але чистий i вiдважний дух України — Мазепи, Петлюри, Коновалця, Чупринки, Бандери, дiлом i iдеями Я. Стецька запалює по-лum'я нового вiдродження Европи. Соцiалiстична i невтральна, але високо-культурна Швецiя (тут розподiляють нагороди Нобля), ба молодь всiєї Скандинавiї, патрiотична, протитоталiстична Швецiя, Норвегiя, Данiя пiдтримує i то a k t i v i o воюючий дух України, гасло: „Свобода народам! Свобода людинi!!!”, гасла i iдеї АБН i Я. Стецька. Страх перед новою революцiєю духа, новим вiдродженням захiдної Европи, перед провалом марксизму-ленiнiзму i хрущовiзму примусив голову будь що будь iмperii заатакувати безпосередньо п. Я. Стецька. Подiя ця з погляду потреби розголосу українського iменi, з погляду приєднування симпатiй для української боротьби i з погляду нових можливостей тiснi боротьби всюди, включуючи й Рiднi Землi, займає непересiчне i найпередовiше мiсце мiж усiм, що досi було досягнуто.

*А з вільними козаками що я виробляла?
Та й живущі проклятущі!
Думала з Богданом от-от я їх поховала.
Ні, встали погані з шведською приблудою!*

Чи не пригадалася йому та „іскра в попелі, що тліла”, іскра „вогню великого”, яка спалахнула під час його візити в Швеції, коли питався, а може (його вислів) „та іскра буде згашена заки спалахне”?.. Згашена? А може діждеться „рук твердих”, які розпалять її в пожежі, тих воскреслих „мерців” на — здавалося йому остаточно приборканій — Україні? Чи не з’явилася йому візія тих „мерців”, які „на той останній страшний суд за правдою повстають”? Він же знає краще, що та іскра тліс, не згасає на нашій землі! Чи не намагався з’єднати собі шведів вже не помахом свого грізного для інших чобота, а мирними словами про торг і гріш. Чи не закликав не будити минуле, забути про Полтаву? Чи не мусів пригадати й те, що перемігши під Полтавою, царат зник, провалився в небуття, а подолана Україна знов грозить Москві, як грозила Петербургові?.. Чи не пригадав, як мільйони українських червоноармійців кидали зброю в 1941, бо не хотіли боронити рабовласницьку імперію? Чи не пригадав, як українці подали сигнал до революції, яка звалила царат? Що коли хиталася правляча московська кліка царська чи большевицька, в 1917 чи в 1941, — що головно завдяки Україні імперії грозив розвал? І хто ж краче за нього знає з яких шкурників, гангстерів і злодіїв складається теперішня партійна „еліта” в Кремлі? Що вона разом з Хрущовим привела вже імперію до банкрутства, економічного, політичного та ідейного? Що царство Хама наближається до свого ганебного кінця? І чи ця візія фатального кінця, яка йому з’явилася в Стокгольмі, не нагадує нам те грізне мементо, яке з жахом побачив на стіні Валтассар? Як про це читаємо в книзі пророка Даниїла:

„Пили вино і славили богів своїх... Саме в ту годину показалися пальці наче людської руки, які писали на вапні стіни царської палати... Тоді змінився цар на виду своєму, так це його зтурбувало” і гукнув, щоб привели мудрців і віщунів”. І один з них, Данило прочитав напис на стіні: „мене, текел, фарес”, а ось і значення слів: облічив Бог царство твоє

і поставив йому кінець, тебе зважено на вазі і знайдено дуже легким, і буде розділено царство твоє”... А ця візія, могла з’явитися Хрущову під час бенкету в штокгольмському чигетеборському палаці.

Співали ж ще за царату соціалісти і напевно Хрущов з ними:

*А деспот піруєт в разкошном дварце,
тревогу віном заливаєт,
Меж тем рокові слова на стене
герят уж рука неземная.*

Подібне видиво, про тих замучених ним же „мерців”, які за правдою встають, про них згадував в своїй промові, напевно бачив він. Тому, хоч не обійшлося без лайки, був його тон трусливий, тому був збентежений, як той цар у „СНГ” Шевченка:

Стойте собі, голову понурив сіромаха. Де ж ділася ведмежа натура? „Мов кошеня такий чудний”... Певна невдача відколоти Швецію від Атлантичського Пакту і привид воскреслого Мазепи.

Цей удар по Микиті Валтассарі, завданий АБН-ом, його Головою, і шведами, це був наче той удар Валтассарові біблійному, що віщував загибель його царства. Це був голосний полічник тиранові, подібний до полічника шевченкового „юродивого”, що на тлі всесвітнього „апізменту”, трусливої мовчанки і забріханости, голосною луною відгукнувся в світі. А нам повинен всім пригадати три важні речі: перше, яке величезне значення в політиці має відвага і сила протесту і голосна — проти всіх — афірмація права нації на життя; друге, що лише такі акти — не „круглі столи” з „круглими дурнями” довкола, ні запобігання емігрантських лакеїв ласки кожної „реально” нам ворожої сили політичної двигатимуть нашу велику справу. Нарешті пригадати про величезну роль еміграції — віруючої, відважної і активної, в ділі здійснення місії України, заповітів Шевченка і тих „лицарських синів”, про яких нагадали АБН-івці затурканому світові в Стокгольмі.

Виступ в Швеції це був важний в наслідках крок в тактиці АБН, єднati у фронті антимосковським не лише нації уярмлені СССР, але й ще вільні, яким грозить та сама небезпека.

Інтерв'ю Вп. Я. Стецька

(Гляди відбитку оригіналу на кліші ст. 5)

Berlingske Tidende, June 26, 1964

Ukrainian Smiles over Khrustchofs long and irritated speech

Jaroslaw Stetzko, who deposited a wreath at the tomb of Karl XII in Copenhagen yesterday on route to the USA.

The Ukrainian Jaroslaw Stetzko, who as a symbol deposited a wreath at the tomb of Karl XII during K's visit in Sweden, passed Copenhagen Airport on route to Washington yesterday. He had to smile at the thought of the many words, K. vented upon him in his speech on the Gothenburg Stock Exchange Wednesday. "But I am not surprised that my action inspired K. to three fourths of his speech, declares Mr. Jaroslaw Stetzko, president of the ABN, Anti Bolshevik Bloc of Nations. The question of national self-determination for the many nations, who are subjugated by Russia's military power, is the thing that troubles K. the most. He knows very well, that there is a great underground movement in the Sovjet Union and he is also afraid of it."

Jaroslaw Stetzko lives in Munich and his only business in Stockholm was to place his wreath. "I made a short speech at the tomb and I know exactly which part of it irritated K. the most. I said about Carolus XII: "250 years ago this great Statesman and European foresaw the danger, Russia would be and tried to thwart it. Karl the 12th fought together with the Ukrainians against the Russian." My speech concluded: "To-day we are speaking on behalf of the Ukraine, Estonia, Latvia, Lithuania, Georgia and many other nations of Eastern Europe by voicing our appreciation of the Swedish people and our gratitude to them for their sacrifices on the battle field of Poltawa 1709 and many other European battle-fields for our freedom and independence."

Jaroslaw Stetzko works in Munich for the national independence, not only of the Ukraine, but also for the many other old and young nations, now belonging to Russia. He knows, that this fight may seem rather hopeless for the disengaged, but he knows also how many are engaged in it and how strongly they want to have their countries back. Neither in the Ukraine, nor in the other nations, he says, is the incorporation into the Sovjetunion considered to be the final word. For these nations, the matter is quite simply that they consider themselves occupied by the Russians."

Khrushchev is a Russian

For centuries, the Russians have attempted to conquer the lands surrounding them. Many people think. K. is an Ukrainian, but he is a Russian and

he has said so of himself: "I am a Russian and I am proud of it" he declared in Leipzig in 1959.

Jaroslaw Stetzko is former Prime Minister of the Ukraine, but he was in office for a brief time. When the Germans invaded his country in 1941, an Ukrainian National Assembly appointed him and several other ministers and proclaimed the restoration of a free Ukrainian Republic. At the same time, partisan warfare was made against the Russians as well as the Germans. Stetzko and most of his ministers were soon taken prisoners by the Germans and brought to the concentration camp of Sachsenhausen. At the end of the war, Stetzko escaped being delivered to the Russians because of a Polish citizenship.

Yesterday he went to Washington where tomorrow a monument will be unveiled to the honour of the Ukrainian Freedom Poet, Taras Schewchenko, who was in Russian prison and died in 1861.

ОКРЕМІ ІНФОРМАЦІЇ

Двом визнаним подіям в українському житті, а це пропагандивній акції в Скандинавії, що так дуже „заклопотала спокій і пляни гла-ви СССР” і відслоненні пам’ятника присвятили ми: а) фотомонтаж з важніших і далеко не всіх відзвів світової преси про цей двобій Да-вида і Голіята (ст. 5), б) статтю д-ра Донцова, (ст. 2), в) інтерпретацію Б. Бистрицького п. н. „Дві події — два стилі”, г) репортаж учасника п. н. „Великий український день у Вашингтоні” (ст. 24).

І всеж таки помимо бажання не могли ми вмістити таких важливих матеріалів, як молитви Митрополитів, уривків промов професорів Добрянського, Стоцького, ген. Айзенгавера, виступів проф. Ленкавського, інж. В. Олеськіва від майже 10-тиох організацій Великобританії, значного числа конгресменів і ін. Не могли ми цього зробити через те, що більша частина матеріалів цього числа була складена вже перед подіями в Швеції і у Вашингтоні.

Двадцять-літтю УГВР присвятили великі статті „Шлях Перемоги” і „Гомін України”. Є це синтетичні і добре збалансовані огляди генези, значення і дії Української Головної Визвольної Ради.

Ярослав Стецько

ЗАСАДИ УКРАЇНСЬКОЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ

(Продовження з попереднього числа)

Незмінні принципи

Наша міжнародна політика базується на незмінних, надалі зобов'язуючих засадах:

- безкомпромісової ідеї суверенності і соборності української нації у протиставленні до всіх понад-, поза-, чи проти-національних „великопростірних” намісток суверенності нації;

- боротьби проти всіх форм російського імперіялізму і оборони інтегральності всіх етнографічних територій України в єдиній суверенній державі;

- всеукраїнськості, а не груповості й партікулярності;

- оборони національної ідеї проти імперіяльної, головними речниками якої залишилися Росія і червоний Китай, а також певні пропагатори ідеї світового наднаціонального уряду ОН, з правом вета великорідгав і т. п.;

- спільногого фронту уярмлених російським імперіялізмом і комунізмом націй у пов'язанні з світовою боротьбою прихильників нам у світі ідейно-політично елементів проти російського імперіялізму і комунізму;

- усвідомлення революційності питомої важливості української справи на міжнародній шахівниці в ідейно-політичному аспекті, людського революційного потенціялу і в геополітичному відношенні майбутнього укладу міжнародних сил після розвалу Російської імперії, закономірної консеквенції відновлення Самостійної Соборної Української Держави;

- неізольованості і несепаратності революційно-визвольної боротьби української нації;

- опертя на власні сили нації, а не орієнтації на визволення чужосторонніми чинниками, на крайову боротьбу і орієнтацію на революційні процеси, які проходять на Рідних Землях, на власно-підметну дію українців на чужині, пов'язану ідейно-політично з рідним ґрунтом;

- видвигання реальної визвольної концепції, національно-визвольних протиросійських, тобто протиімперіяльних і протикомууністичних, одночасних революцій на Україні й в інших поневолених країнах, як цеї можливої альтернативи до термоядерної війни.

Два аспекти концепції АБН

Концепція АБН — це не лише важливий зовнішньополітичний аспект визвольної акції уярмленої нації, визволення якої без розвалу імперії неможливе, — але це водночас революційно-визвольна, крайова концепція боротьби шляхом одночасних збрів уярмлених націй, як це ствердила 20 років тому 1-ша Конференція поневолених народів.

В оперті на власні сили і спільній фронт уярмлених націй — Україна внеможливить на-

ОКРЕМІ ІНФОРМАЦІЇ

Між представниками організацій українська преса, що до її репортажів ми ще мабуть займе-мо становище, „переочила” представника від таких організацій Великобританії, як 1) Союз Українок у Вел. Британії, 2) Шевченківський Ком. у ВБ., 3) СУМ, 4) Об'єднання б. вояків Укр., 5) Українська Вид. Сп., 6) Бібліотека і Музей ім. Т. Шевченка і 7) Англо-Українське Т-во, що ним був інж. Василь Олеськів, як також м. ін. голову Ліги Визволення з Канади д-ра Малащук Р. і др.

Прем'єром Конго став Чомбе, з яким український визвольний рух має непогані стосунки.

Червоний Китай за достовірними інформаціями, маючи застарілій тип літаків-бомбовиків і примушений держати великі залоги в Тибеті, а також на побережжі напроти Формози, мабуть не зможе зважитися на більшу воєнну акцію проти Південного В'єтнаму, а це тим більше, що війська Чіян-Кай-Шека могли б покористуватись нагодою і зробити висадку на суходіл.

Вибір республіканської конвенції Голтвотера помимо спротиву „поміркованих” і лібералів може започаткувати ту добу в зовнішній політиці Америки, що її завжди окреслювали як „перехід від оборони до наступу”. Слід привітати прихильний відзвів про поневолені нації.

магання перетворити її після перемоги у псевдodemократичний міжнародний базар і використування її економічного і людського потенціялу для інших, як її власні цілі. Зрештою, Україна стоятиме в тому теж за єдиний фронт проти імперіалізмів і інтернаціоналізмів, за фронт національних сил самостійних держав Заходу і волелюбного людства взагалі, які мають за свій ідеал незалежність своїх націй з їх християнською культурою й окцидентальними традиціями, чи взагалі з питоменною для кожної нації її власною, спертою на її духовість, культурою і з релігією, — націй, загрожених Москвою і мафією.

Мобілізація протиросійських і протикомуністичних сил у світі з метою підтримки визвольної боротьби і революційна стратегія доконаних фактів на Рідних Землях — два аспекти дії АБН.

Намагання у зовнішньополітичному ставленні вилучувати українську справу з комплексу уярмлених в ССР народів, долучаючи її до т. зв. сателітного комплексу і навпаки, — є знеціненням питомої ваги України, послабленням спільногоФронту, позбавленням життєвих союзників, вислідом орієнтації на чужосторонні сили.

Суть справи лежить у реальному пізнанні нерозривної пов'язаності долі всіх поневолених в ССР і в т. зв. сателітних країнах народів і можливості лише інтегрального, а не сепаратного, визволення одночасними зrivами.

Підтримка справи революції в інтересі сил Заходу

З причини загрози для свободи, миру і безпеки вільного світу збоку Росії включно із небезпекою атомової війни, підтримка цілей і боротьби України, перетворення можливої гарячої війни на національно-визвольні революції, за активною допомогою Заходу — лежить в інтересі національних, християнських сил Заходу.

Політична й ідейно-моральна атмосфера всередині імперії, створена зовсім іншою змістом політичною стратегією, яка корениться в тотальній негації взаємин з ворогом і безкомпромісовою засобів у боротьбі з ним включно з усуненням ССР і його маріонеткових урядів з усіх міжнародних інституцій і зірванням з ни-

ми всяких зв'язків — при підтримці цілей і боротьби уярмлених націй — зміцнила б внутрішній фронт і прискорила б вибух.

Так звана мирна коекзистенція демобілізує фронт

Політика т. зв. мирної коекзистенції з безпідставною надією на еволюційну лібералізацію і демократизацію режиму, що суперечить самій природі його і була б тотожною з розвалом імперії, — розхитує довір'я України й інших поневолених народів зокрема до ЗДА — після непідтриманих повстань, — сприяє небезпечній для Заходу поставі вичікування поневолених націй в критичній для нього ситуації, демобілізує перший фронт боротьби. Вона, двоподіляючи світ, стверджує де факті статус кво поневолення, а через договори типу московського про обмеження ядерних випробувань, єдиним позитивом якого є зменшення затроювання атмосфери радіоактивністю — систематично наближає визнання його де юре, чим спричиняється до консолідації режиму уярмлення, як пляцдарму для дальших загарбань, новими достосованими до змінених умов збройними і ідейно-політичними засобами.

Не політика поступливості, але політика сили мала завжди успіх у відношенні до Росії.

Необхідність підтримки Заходом визвольного націоналізму

Сучасна національна політика російського уряду є консеквентним і систематичним продовжуванням політики Леніна і Сталіна з метою ліквідації національних відрубностей через русифікацію, економічну районізацію, суперечну інтегральність національної території, що нехтує навіть сучасні кордони т. зв. республік, через нові адміністративні, очолені москалями, понадреспубліканські творива, що обмежують дорешти і ці фіктивні права урядів „республік“ (нпр., Закавказьке бюро), продовжування масових депортаций на цілинні землі, переслідування Церков і релігії, традиційного підґрунтя культури української нації, з підкресленням в програмі КПСС передовости російської мови, як єдиного лучника і передавача культурних вартостей світу, з програмовим призначенням через етапну ліквідацію навіть цих фіктивних республік — злиття всіх націй

в один советський, російський народ. Отже за умов спротиву загрожених націй з Україною на чолі — політика Заходу мусить іти по лінії підтримки визвольного націоналізму, плекання національних відрубностей, розкривання великороджавницького російського шовінізму і імперіалізму.

Коли програма КПСС зазначає, що „найбільшим досягненням соціалізму є братерство націй в ССР”, то, при неправдивості цієї тези, — це є вимовою вказівкою, де знаходиться ахилова п'ята Російської імперії.

Наше завдання в зовнішній політиці: незмінно підкреслювати, що, зокрема, в національній політиці ССР ніякої лібералізації немає!

Нові форми революційної боротьби — чинник сили в міжнародній політиці

Нагода до революційного зrivу може бути внутрішнього, зовнішнього або обостороннього характеру, і тому нові форми революційно-визвольної боротьби в Україні (масові страйки, демонстрації, збройні зудари, повстання в концтаборах) вільний світ мусить підтримувати, розцінюючи їх як черговий етап у розгортанні наступальної боротьби нації в напрямі всенаціонального зrivу.

Унайдено навіть в мистецькій, культурній творчості молодого покоління України вірність незмінним ідеалам нації, релігії, української людини — заперечує опінію т. зв. спеців т. зв. советології про зсоветизування української людини, а молоді зокрема.

Небезпека для вільного світу торгівлі з російською колоніальнюю імперією

а) Розбудова економічного добробуту вільних держав, базована на економічних взаєминах з російською колоніальнюю імперією, створює своїми наслідками не тільки політичну залежність, але має також переходове значення через закономірний процес розпаду імперії, що вилонить зовсім нові чинники і партнерів.

б) Економічні ресурси поневоленої України й інших уярмлених країн видатно збільшують російський потенціял, співтворячи матеріальні основи для загарбницьких воєн і атомового збросення.

в) З розбудженням творчої ініціативи вільної нації і визволеної людини, із зникненням без-

оглядної економічної експлуатації для російських загарбницьких цілей, за відсутності непропорційних до спроможностей збросень, економічні основи життєздатності відірваної від Росії незалежної Української Держави, житниці Європи і високоупромисловленої країни, — як теж інших тепер уярмлених в ССР націй — будуть непомірно скріплени, а в новонав'язаних економічних взаєминах з державами вільного світу будуть взаємодоповнюватися для обопільної користі.

г) Російський колоніалізм, загарбуючи з-правила країни культурно, цивілізаційно, економічно вищі за російську, — в сукупності їх розвитку і за відірання можливостей творчості вільних народів і людини, — спричиняється не до їх поступу, а до їх деградації.

г) Економічного потенціялу окремих унезалежнених національних держав, неконцентрованого насильно в російському імперіальному центрі, не вистачатиме для розбудови атомового озброєння, а це сприяє тривалому світовому мирові, безпеці і поступові людства.

Європейська й світова єдність і Україна

а) Намагання об'єднати Європу на базі Європи Батьківщин, з респектуванням їх національних окремішостей і суверенітету та зі свідомістю, що без включення в систему співпраці також визволених суверенних європейських націй, тепер поневолених в ССР, і без актуальної допомоги у визволенні яких немає життєздатної Європи, є єдиною можливою спробою об'єднання Європи. Європейської ідеї без національної ідеї, як твору, притаманного європейському духові, не існує.

Шлях до європейської єдності йде через роз'єднання, розподіл Російської імперії, щоб створити об'єктивні передумови для суверенно-го вирішення парламентів визволених народів, за нової міжнародної ситуації, нового укладу сил світу, створеного після розвалу імперії. Революційна ситуація, яка постане в світі з хвилиною відновлення української соборної державності — тобто з розвалом імперії, — визвигне нові, непередбачені сьогодні можливості, які виходитимуть далеко поза конструкцію європейської єдності, і тому вирішення такого роду проблем мусить бути залишене суверенним державам, які постануть на руїнах тюрми

народів. З цього погляду на теперішній час можемо зайняти тактичне, а не принципове становище до концепції європейської єдності. Під сучасну пору західноєвропейська конструкція вимагає зasadничих коректив, якщо вона має бути успішною в боротьбі проти большевизму, з оборони проти якого вона виросла, а теж у процесі усування Західної Європи від американського протекторного трактування. Т. зв. об'єднана Європа при запереченні національного принципу була б зовсім нетривалим, шкідливим явищем, була б непридатною для боротьби проти большевизму.

Концепція конфедерації поміж т. зв. Об'єднаними Штатами Східної Європи і Об'єднаними Штатами Західної Європи є диверсією російських імперіалістів з метою збереження, власне відновлення імперії в новій формі.

б) При абстрагуванні від можливих до встановлення вільною волею парламентів незалежних держав регіональних міждержавних в'язань, які випливають з геополітичної ситуації даних усуверенініх держав (напр., Закавказзя), можливою формою єдності світу після знищення Російської імперії може бути нова світова інституція, побудована на рівноправності і респектуванні суверенітету її членів, згідно світово-історичного розвитку, через зразничкування, організацією світу на національній зasadі, до єдності у співпраці незалежних національних держав; за членства Російської імперії з її маріонетковими урядами і постійного ламання ними прав народів і людини, ОН не виконують свого завдання, і тому через виключення з них порушників права ОН повинні бути перетворені в антибольшевицькі ОН при респектуванню суверенітету націй, без огляду на їх величину і багатства, якщо мали б виповнити визначені їм праволюбним людством завдання. Сучасні ОН є зародком світового уряду мафії, і навіть протикомуністичні сили там можуть бути проросійські, якщо національний принцип, тобто суверенітет націй, не буде респектований.

Не афірмуючи принципу побудови сучасних ОН, використовуємо їх для пропаганди нашої справи.

в) АБН змагає до створення Світового Антикомуністичного Міжнародного Центру за справжню державну незалежність і свободу проти російського колоніалізму і комунізму з

Перед черговою зустріччю!

В дніях 1-2 серпня ц. р. Організації Визвольного Фронту влаштовують в Дітройті зустріч своїх членів, що живуть на широких просторах ЗДА й Канади. У велику історичну хвилину відбудеться цей наш черговий з'їзд.

У 150-ті роковини з дня народження генія України Тараса Шевченка, у 40-ліття вимаршу в поле славних Усусусів нашої першої військової формaciї після Полтавської катастрофи, в 25-річчя постання Карпатської України відвічний ворог скріпив свій наступ на українську еміграцію і пробус нас розбити. Останні події показують, що йому це частинно вдається: у земенитованих досі лавах еміграції з'явилися люди, які пропоють внести роздор у наше суспільство.

Цьогорічна зустріч у Дітройті матиме ціллю не тільки вшанувати пам'ять Надихенника й Пророка Української Визвольної Революції, Тараса Шевченка, але й заманіфестувати нашу незламність та дати відець Москви на її чергові затії. Гаслом нашої зустрічі будуть бойові слова Шевченка: „Борітесь — поборете!” Шд цим кличем задокументуємо незламну волю всіх українських націоналістів продовжувати визволину боротьбу аж до здобуття повної національно-державної суверенітети в непохитній вірності Шевченковим ідеалам боротьби за Волю Правду й Честь України. В обличчі чергового наступу Москви ми на цій зустрічі виявимо нашу безмежну відданість ідеям Великого Кобзаря України і Його безсмертним заповітам. Наша чергова зустріч має стати показником нашого національного вироблення поза межами поневоленої Рідної Землі, нашої солідарності й повсякчасної готовності допомогти Батьківщині в її боротьбі за визволення. Це буде наш привіт вільному світові й заявя зinedеним братам на Рідних Землях, що боротьба за визволення триває, що вони в цій боротьбі не самі і що бій не скінчиться, аж поки не здійсниться наш національний ідеал, замкнений у пророчих словах Шевченка „Борітесь — поборете!”

Друзі й Подруги!

Цього року, коли східна Москва намагається пропихати в наші мури нового троянського коня, щоб розколоти нашу еміграцію, нам треба ще більше згуртувати свої сили, бо проти Визвольного Фронту передусім звернені удари ворога! Тільки об'єднаними і спільними силами зможемо ми відбити ворожий наступ. Тому наша цьогорічна зустріч мусить стати могутньою мініфестацією. Це буде наша найкраща відповідь ворогові на його спроби ширити в наших рядах замішання.

Хай не буде ні одного члена Визвольного Фронту, що не взяв би участі в зустрічі 1-2 серпня в Дітройті! Причиніться всі, щоб зустріч вийшла якнайкраще, щоб вона стала історичним днем у житті нашої організації!

метою практичної підтримки революційно-визвольної боротьби і мобілізації безкомпромісних національних протиросійських сил у світі.

(Далі буде)

Іван Левадний

ШЕВЧЕНКО — ПРОРОК УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

Святкування 150-ліття з дня народження геніяльного поета України Тараса Шевченка, що відбуваються по всьому світі, на всіх континентах, яскраво стверджують невмирущість Шевченкової спадщини, величезний вклад його в скарбницю світової культури, безсмертність його вселюдських ідеалів Правди і Волі, Миру і Справедливості, Добра і Щастя, які є близькими і зрозумілими для всіх народів.

В чорні часи жорстокого поневолення України могутній голос Шевченка збудив український та інші поневолені Москвою народи. Він був тим знаменнішим, коли взяти до уваги обставини, в яких перебував тоді наш народ. Політично ми не існували. Переяславська угода, за якою Україна об'єдналась з Московщиною, як рівна з рівною, була однобічними діями московського уряду порушена, і Україну позбавлено всіх її вольностей. У другій половині 18 ст. скасовано гетьманську владу, знищено Запорозьку Січ, запроваджено російський адміністративний устрій, а мільйони людей обернено на кріпаців-невільників. Початок 19 століття позначився зміцненням кріпацтва і посиленням влади кріпосників. Водночас посилювались урядові заходи щодо русифікації і винародовлення.

Відродження українського письменства, що позначилося виступами Івана Котляревського, Григорія Квітки-Основ'яненка, Петра Гулака-Артемовського, Левка Боровиковського, Амвросія Метлинського, дещо збудило приспану національну свідомість народу, але це були лише перші початкові кроки. Творчість цих письменників ще не розкривала очей народнім масам на їх справжнє становище, не кликала їх стати в обороні своїх прав. Не було ще такого письменника-трибуна, який сам би вийшов з народу, сам би витерпів увесь жах кріпацчини і, володіючи могутнім талантом, зміг би в повних драматизму барвах змалювати поневолення нації. Місце такій людині було підготовано самим ходом історії, як влучно зазначив Сергій Єфремов. Мільйони людей чекали приходу людини-пророка, який сказав би ім слово правди. І такий геній-пророк з'явився.

9-го березня 1814 року в кріпацькій родині Григорія Шевченка на Київщині народився

син, якому дали ім'я Тарас. Вирісши в зліднях та безправності, випивши повну чашу поневірань, рано втративши батьків, яких скосила невільничка праця, Тарас Шевченко завдяки великому талантові мистця і допомозі земляків визволився з кріпацчини, почав поетичну та мистецьку творчість.

Уже в своїх ранніх поезіях, змальовуючи на романтичному матеріалі нещасливе кохання, вимушенні розлуки, які призводили людей до втрати розуму, передчасної смерті, а то й до самогубства, Шевченко доводив що причиною всього цого є невпорядкованість людських відносин і зневага до людини в умовах насадженого Москвою кріпосництва.

Жорстока реальна дійсність висувала перед поетом нові теми, давала нові образи, які відтворив він у своїх реалістичних поемах.

У поемі „Катерина” на прикладі збещення українки москалем, Шевченко переконує, що Катерина і москаль — це дві діаметрально-протилежні постаті, два різні світогляди, дві ментальності, з іншим розумінням поняття етики, чести і моралі. В образі Катерини не важко побачити символічний образ України, яку так само, як і геройню поеми, кривдить, поневолює, веде до загибелі москаль.

Тяжке горе матері, в якої забрали до московського війська єдиного сина, розкрив Шевченко в поемі „Сова”. Висловом його протесту проти поневолення рідного краю була поема „Гайдамаки”, в якій, малюючи всенародне повстання проти польського гніту, поет пророкує нову коліївщину проти сучасних поневолювачів: „Так було і в Трої, так і буде”.

Подорож по Україні після кільканадцятилітньої розлуки справляє на Шевченка гнітюче враження. Він наочно бачить увесь жах розпепрезаного розгулу московських зайд, усе пекло кріпацчини, невимовні страждання народу, і проймається ще більшим гнівом.

У низці прекрасних патріотичних творів „До Основ'яненка”, „Чигирин”, „Розрита могила”, „Суботів” поет гостро засуджує Переяславський договір, унаслідок якого москалі запанували на Україні, згадує скасування Січі, сплюндрування місць давньої козацької слави, пам'ятни-

ками якої лишились високі могили. Але ті могили розкопують москалі, щоб „довести” одвічну приналежність України до Московщини.

Протестуючи проти поневолення України, Шевченко пише свою жагучу поему-сатири „Сон”, в якій змальовує нищівну карикатуру на московську імперію, плямус, як катів, Петра I і Катерину II, наводить страхітливі образи кріпаччини на рідних землях, сибірську каторгу, куди заслано кращих борців за волю, згадує, що царська столиця побудована на тілах козаків, замордованих нелюдською працею, що над Невою витає привид гетьмана Полуботка, замученого в льохах Петропавлівської фортеці, і засуджує тих своїх земляків, що зrekлися своєї національності та мови і пішли служити гнобителям. Шевченко пророкує безславний кінець царата.

Поет приходить до висновку, що Москва — відвічний ворог України, і кожний українець, який будь-чим сприяє чи допомагає їй, стає зрадником та відступником своєї батьківщини. Ці думки з великою силою висловлює Шевченко в містерії „Великий лъох”. Дівчина, яка з повними відрами перейшла шлях Богданові Хмельницькому, коли він із старшиною їхав до Переяслава присягти на вірність цареві, інша дівчина, що напоїла коня Петра I під Полтавою, нарешті немовля, що засміялось і зраділо, побачивши золоту ґалеру, на якій плила по Дніпру Катерина II, всі троє вчинили страшний гріх, їм нема місця ні на цьому, ні на тому світі, і душі їх мусять блукати в просторі, чекаючи справедливого суду. Зрадником є і фастівський полковник Семен Палій, що підняв зброю проти своїх братів і в лавах Петрової армії бився під Полтавою проти гетьмана Мазепи. Лише в монастирі, постригшись у ченці, молитвами і постом він може спокутувати свій гріх.

Оспівуючи спільну боротьбу поневолених народів проти загального ворога — Москви, Шевченко в поемі „Кавказ” з великою силою малює жах неволі, руйнування домашніх вогнищ підбитих народів, потоптання споконвічних національних традицій, всі хижакства, що їх під виглядом запровадження культури та цивілізації несе поневоленим націям імперіалістична Росія, країна неволі, в якій „од молдаванина до фіна на всіх язиках все мовчить”. Вірячи у тріумф справедливості, він закликав їх поневолені на-

роди: „Борітесь — поборете!” і пророкував: „Встане правда! Встане воля!”

У прихід правди Шевченко непохитно вірив. У своєму невмирущому „Посланні” він провіщав: „розкуються незабаром заковані люди, настане суд, заговорить і Дніпро і гори”, закликав до внутрішньої єдності та згоди, вбачаючи в них найбільшу силу, української нації. Ту саму думку висловив поет і в драматичному творі „Назар Стодоля”.

Закликами до боротьби за волю і пророкуваннями перемоги пройняті й інші твори Шевченка. На повстання подільських селян і хвилю селянських повстань у Галичині він відгукується поемою „Холодний яр”. Твердженнями, що „понесе з України у синес море кров ворожу”, пройнятій безсмертний „Заповіт”, в якому поєт на ввесь голос кличе повстати і створити „сім'ю вольну, нову”.

Переконання, що Московщина була й є однією з гнобителем України, ніколи не зміняв Шевченко, і після арешту на допиті безстрашно сказав: „Бувши ще в Петербурзі, я чув скрізь брутальності і засудження на государя і уряд. Повернувшись на Україну, я почув ще більше і гірше між молодими і між поважними людьми, я побачив злидні і жахливе пригнічення селян поміщиками, посерарами і економами-шляхтичами”.

Ці думки не лише не змінились, а ще більше посилилися в періоді десятирічного перебування поета на засланні. „Август-поганин, засилаючи Назона до диких Готів, не заборонив йому писати і малювати, а християнин Н. заборонив мені те і друге. Обидва кати! Але один з них кат-християнин і християнин XIX століття”, — писав Шевченко. Однак, при тому сам він стверджував: „Караюсь, мучусь, але не каюсь”.

В поемі „Юродивий” Шевченко дає ще одну нищівну карикатуру на російську імперію. Державним і політичним діячем, якого вирізнив Шевченко, як високий зразок, був американський президент Вашінгтон. Поет непохитно вірив, що і український народ діждеться свого Вашінгтона „з новим і праведним законом”, що знаменуватиме прихід волі, щастя, гуманності та пошани до людини.

У поемі „Неофіти” під виглядом кривавих римських видовищ у Колізеї та Нерона Шев-

Богдан Коринт

МОДЕРНІ УТОПІЇ

Модерні утопії про світовий уряд і світову наддержавну організацію розлізлися по умах політиків, зокрема в тих державах, які на провід у такій абсурдній консталіції вже тепер заявляють своє право. Це також новий „ерзац” для соціалістів, яким усунувся ґрунт з появою комуністів, з появою нового робітника, що мало чим схожий на свого предка з-перед сто років. Прихильниками світової імперії є, крім того, люди, які мріють про спокій і тихе життя, люди, які не мають означеного світогляду і — політичні спекулянти.

Ідея світового уряду, однак не є ніякою новиною. Не раз повторювалися в історії зусилля заволодіти цілим світом, хоч в різних часах поняття світу було інакше. Наприклад, для Римської імперії світ це були країни довкола Серед-

ченко змальовує пекельний бенкет рабовласників. Він бачить зростання загального незадоволення, спротив поневолених народів, бачить, що корінь на якому зростає царська імперія, вже гнилий. Шевченко не вірить у московську ласку, в блага готованої селянської реформи і наголошує, що волю можна здобути лише у висліді боротьби.

Більш за все любив Шевченко рідний край і бажав йому світлої долі. У своїй творчості він віддзеркалив країні мрії і сподівання народу і став величним виразником його надій, національним пророком України. Стоячи на безкомпромісних позиціях визнання права на волю і незалежне існування для України, Великий Кобзар обстоював ті права і для всіх поневолених націй. Йому був близький визвольний рух чехів, як були дорогі й усі інші поневолені слов'янські народи, „слов'яни, нещасні слов'яни”, що внаслідок внутрішньої незгоди втратили свою самостійність і стали іграшкою в руках сусідів. Шевченко вітав визвольні змагання „лицарів великих” — народів Кавказу, як і національне пробудження народів „непробудимого Китаю”, „Єгипту темного”, долин Інду та Евфрату і бажав щасливого життя всім народам на вільній землі.

Ці ідеї Добра і Правди незрівнянно пошири-

земного моря, грецькі колонії, Західня та Східня Європа. Напрямні були з Риму до Англії, а з неї у східному напрямі до Галичини і до Дніпра по грецькі колонії над Чорним морем. Надбережні країни західної Азії і північної Африки — це був обшир, яким намагалися володіти римські кесари. До країн з претенсіями стати світовими потугами належала колись китайська імперія, монголи, а в новітній історії — Франція Наполеона, Німеччина Гітлера і Москва. Говорилося донедавна, що світом мають поділитися Америка і ССР, що вже із самого заложення с фальшивою концепцією, бо ніхто з претендентів на панування над світом ніколи не ділився і не ділиться з іншими.

Певною формою світового уряду була перед другою світовою війною Ліга Народів, а тепер

ли національні межі творчості Шевченка і зробили його співцем вселюдської свободи. За чотири місяці до смерти знову на весь голос висловив поет переконання, що поневолені нації та їх правда переможуть, що „Сонце йде і за собою день веде” і — „буде правда на землі”.

Тому з такою любов’ю і пістізмом вшановують тепер пам’ять Шевченка народи Північної і Південної Америки, Європи і Азії, пробуджена до вільного життя Африка і далека Австралія. В цих святкуваннях беруть участь і агенти та прихильники сучасного режиму на Україні, подаючи Шевченка як співця неіснуючої російсько-української дружби, як послідовника московських предтеч большевизму.

Нашим завданням у вільному світі є довести до свідомості всіх народів справжню, непідроблену суть Шевченкової правди, розкрити його дійсний, нефальшований образ. Спадщина Великого Кобзаря, поета-пророка носить у собі ті вселюдські визвольні ідеали, за які бореться українська та всі інші поневолені нації, показує нас як країну давньої високої культури, стверджує наші права на вільне державне існування і сприяє наближенню того дня, коли, як пророкував Шевченко, „встане Україна і розвіє тьму неволі”.

с Організація Об'єднаних Націй. Перша провалилася, коли прийшли неспокійні часи, друга не всилі виконувати своїх завдань, з причини невдалих заложень. До цих заложень належить: вето, визнання вищості трьох чи чотирьох потуг, а в практиці двох, тихе погодження на поневолення народів Москвою, мовчанка в справі народовбивств і інших злочинів Москви.

Які перспективи має нині утопія світового уряду? Щоб на це відповісти, варто розглянути аргументи за і проти, що подостатком розясні відповідній літературі.

Позитивним наслідком створення світового уряду мало б бути припинення воєн, революцій і розрухів, одним словом порядок у світі. Усі фінансові засоби, які нині йдуть на зброєння, зуживалося б на наукові і громадські цілі, отже зверталося б у напрямі забезпечення поступу і добробуту населення.

У випадку створення світового уряду, кожна держава мусить зрезигнувати з частини своєї суверенності в користь світової спільноти. Нині вже вирівнюються способи думання людей на різних континентах, вони знаходять багато спільного через модерні засоби комунікації, застосовують ту саму високу техніку тощо. Докільно було б прискорити цю нівелляцію народів у світі, де всі були б рівними і однаково користали б з добробуту. Врешті послідовно що раз більше затиралися б різниці між народами, усі погодилися б на одну мову, і так постав би плянетарний уряд і одна плянетарна держава.

Противні аргументи сильніші. Хто має пристати до спілки? Коли її членами мають бути тільки державні народи, тоді такий уряд зразу перекреслить усі користі, які з такої політичної ідеї мали б народитися. А тенденції до цього видно вже нині не тільки в ОН, але й в думках оборонців утопії світової держави. Вони ж нині кажуть, що після розвалу комунізму годі думати про державне життя поневолених нині народів, бо тоді не стало б порядкуючого чинника на Сході у вигляді Росії, а з тим почалися б безконечні війни за клаптики землі, за кордони, за маловажні міста, про які більшість людства навіть ніколи не чула.

Дальше питання: що робити, якби одна або кілька держав не хотіли приступити до спільного уряду з різних мотивів — переваги вели-

ких над малими, статуту, який в певних випадках був би несправедливим, тощо. Речники плянетарного уряду відповідають, що в такому разі треба переконувати, стосуючи навіть натиск економічний та політичний. Такий зичливий „натиск” ми вже знаємо, але й без такого досвіду годі мати довір’я до інституції, яка засаднично готується переконувати натиском.

Не зважаючи на численні спільні об’яди між народами, які завдячуємо торговельним зв’язкам та технічним осягам в комунікації, все таки ці об’яди дуже поверховні і стосуються побуту лише тих шарів суспільності, які витягають з того користь. Основні риси національного думання, релігійні переконання, філософія життя, національна психіка залишаються незаторкненими.

Різноманітність культур і національних прикмет впродовж людської історії були і є чинником духової і матеріяльної продуктивності, а всі спроби насильством зліквідувати зрізничкування не давали бажаного успіху. Навіть большевики перестали говорити про рівність усіх, а тим більше не згадують про рівність націй, висунувши нову теорію про московського „старшого брата”. Досвід ствердив, що спільні риси універсального характеру не були й не можуть бути підставою для нівелляції, тим більше насильної. Можна сказати так: універсальність, отже впливи одних народів на другі, що витворюють деякі спільні риси, діють поверховно і здебільша в сфері матеріяльній. Зрізничкування націй відноситься до глибин людського духа і до подробиць. Універсальність — поняття абстрактне, зрізничкованість — дійсність. Існують спільні універсальні поняття в усіх народів, наприклад, мораль. Але якраз про духові цінності речники плянетарного уряду не думають і ними не цікавляться.

Технічно суспільний поступ приносить універсальність у виробництві, у побуті, в науці і знанні. Але цей поступ не має сили знівелювати людину до однорідної істоти на цілому світі. Бо розум не всюди має вплив і в суті речі є поняттям, що характеризує тільки деякі прикмети людини; існують речі, до яких розум не має доступу.

Усі спроби універсальних імперій, хай і починалися вони на добровільній базі, дуже скоро закінчувалися поневоленням слабшого і те-

пором диктаторів. Такі імперії з історичного погляду не були тривалішими і не дали сподіваного вкладу в культуру. Вони вбивали індивідуальність людини, її кровне прив'язання до роду і нації, вони звільняли людину від її завдань бути речником духових історичних процесів. „Спільні інтереси”, якими большевики аргументують конечність економічного пов’язання Москви з сателітами, вимагатимуть резигнації навіть із зasadничих і притаманних людській істоті рис. Це натрапить на спротив, а з тим викличе конечність його поборювати. А за соби „в інтересі” імперії знайдуться.

Історія повториться виявами невдоволення, байдуже якого: національного, в одних, релігійного у других, економічного в третіх. Їх треба буде здушити, або відступити. В одному і другому випадку постає ґрунт для диктатури, теж байдуже, за яким кличем: диктатури демократії чи якогось майбутнього пролетаріату. Зразки ми вже бачили. Війна, яку вели ОН в Кореї, покінчилася поділом народу на дві частини, не з мілітарних причин, а з невідомих досі натисків невідомих кіл. Друга війна в Африці, у Конго, позбавила самостійності Катангу і об’єднала два політичні організми в одну державу, з теж невідомих загально причин.

Ми живемо на переломі епох. Настає час своєї людини, її повного національного розвою, її духового росту на основі глибоких традицій та історичності. Ці традиції і цю історичність деякі кола уважають за небезпечні для утопійних суспільних форм життя, якими вони хочуть дійти до своїх утасних цілей. Тому найголовніше завдання тих сил довести до знищення традицій, до ліквідації націй і окремішностей, до духовової нівелляції, прикритої оманою рівного для всіх добробуту малого споживача, до створення модерного невільника, інертного і служняного. І саме тому це є утопією. Бо ніхто й ніколи не зможе вирвати з людини її душу, її творчої снаги, її віри у справжню вільну людину.

Ніхто не може знати, що принесе історія. Але існують тенденції до створення світового уряду, тенденції московські і „демократичні”, інакше комуністичні і капіталістичні. Люди, які ці утопії стараються здійснити, своїми дотеперішніми вчинками не заслуговують на довір’я. Як не називати ті тенденції, але основною їх силою був і є гін до поширення влади, тобто до імперіалізму. Які б не були аргументи, менш чи більш достовірні, гуманні чи романтичні, вони призначенні для мас, а не для думаючої людини. Відомо, що кожна людина виступає не раз як інтелектуальна істота, як нація, а іншим разом як маса. Тому серед учених і культурних людей завжди існує певне число таких, що, як ідеалісти, стають менш чи більш свідомо речниками терору, в останніх часах комунізму. Вони пі дназвою лібералів, гуманістів тощо, власне є теж оборонцями глобальної імперії, а з тим виявляють питоменні прикмети бездумної маси.

Справа нечиста. І марксизм, і демократія чи капіталізм, мають сприятливі тези, але Москва доказала, що керується не ними, а віковим прагненням московських царів: створити світ невільників. І демократія не цурається у потребі вжити сили, коли спротив не завеликий.

Хто може протиставитися небезпеці, яка гряде з утопійним світовим урядом? Тільки люди, силою яких є надія і глибока віра у національну свободу. Тільки це дозволить звільнити себе від ілюзій. А небезпека, про яку мова, гірша від атомової бомби. Вона витягає свої пазури по людську душу. Ми є відповідальні за майбутнє і нині вже мусимо його формувати, зустрічати всі небезпеки для перемоги нашої національної ідеї.

ЧИТАЙТЕ,
ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ,
ПОШИРЮЙТЕ

„ВІСНИК”!

**XV-та ЗУСТРІЧ-ЗДВИГ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ І КАНАДИ ВІДБУДЕТЬСЯ
1 — 2 СЕРПНЯ Ц. Р. НА ОСЕЛІ КИЇВ БІЛЯ ДІТРОЙТУ. ЗАКЛИКАЄМО ДО
ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТИ.**

• I. Боднарук

НОВІ МЕТОДИ НИЩЕННЯ НАШОЇ КУЛЬТУРИ

Велике значення для історика культури мають прізвища й топографічні назви. Завдяки своєму консерватизму вони зберегли донині прадавні форми. Тому користуються ними у своїх дослідах географи, історики, археологи, етнографи, а для філолога вони часто бувають єдиним джерелом, яке уможливлює йому пояснити розвиток мови. Власні імена і прізвища творять важливу ділянку словникового матеріалу, бо дуже часто вони пов'язані з назвами місцевостей.

Топографічні назви — це свідки нашої давньої культури. Це часто єдині свідки минулого, особливо там, де нема писаних джерел. Топографічні назви залишаються інколи німими пам'ятками народу, який загинув у боротьбі з ворогом. Вони свідчать, що слов'янські оселі сягали колись аж під Берлін. Такі назви американських стейтів, як Каліфорнія, Аризона, Нью-Мехіко, Флоріда, вказують, що ці стейти мають еспанське минуле. Що більше, вони вказують, що перші оселі творили там місіонери-франціканці (Льюс Анджелес, Сан Франциско). Про роль езуїтів у заселенні країн Південної Америки говорить велика кількість топографічних назв, наприклад, Сан Павльо, Сан Себастіян, Міссіонес, Санта Катаріна, Жуїз де Фора тощо. Давню назву нашої батьківщини пробує дехто вивести від ріки Рось, а теперішню нашу назву виводять від географічного положення наших земель.

Багато наших топографічних назв виводять від рік, бо над ріками здебільша поставали оселі і ріки були колись єдиними шляхами торговлі й культури. Назви багатьох слов'янських племен походять від назв рік, наприклад, бужани, зарічани тощо. Деколи назва племени ставала прізвищем людей, які мали дані риси. Мабуть, найпростішою справою є окреслювати мешканців даної території назвою країни, і тому існують такі назви, як подоляки, поліщуки, холмщаки, закарпатці, підгіряни, буковинці, верховинці, наддніпрянці, полтавці тощо. Деякі назви виводяться від гористого чи низинного характеру землі. Рівнянками називають лемки мешканців сандецької низини, долинами звуть гуцули мешканців Краснолуки ко-

ло Жаб'я, долиняни — назва населення околиць Перемишля і Ярослава.

Як сказано вище, топографічні назви допомагають нерідко пояснити праісторію місцевостей. С. Бабашин у советському журналі „Україна“ пробує пояснити темні назви Дрогобича й Озова. Він каже, що давно колись на березі ріки Тисмениці стояло містечко Бич, яке зруйнували татари. Згодом недалеко згаданого засновано нову оселю, і названо її Другий Бич. Обидві ці назви злилися разом і дали Дрогобич. За Бабашиним таку генезу назви Дрогобич подала „Українська Думка“ в числі з 11 травня 1961 р. Там же подано генезу Озова. На березі Озівського моря на місці сучасного Озова мало бути колись грецьке поселення Танаїс. Близько тисячі років тому його захопив половецький хан Азуп і перейменував на свою честь. Але 1475 року оселю завоювали турки, які вимовляли назву по-своєму — Азак. А потім це місто прибрало українську назву Озів.

Серед топографічних назв можна виділити чотири основні групи: 1) назви, що виводяться від фізіографічних рис гір, рік і місцевостей, до яких вони відносяться, наприклад: Полісся, Залісся, Поділля, Дуброва, Дубина, Березів, Бережниця, Вільшина, Ліщинці, Чорний Ліс, Загір'я, Дукля (кітловина), Тухля (височина), Тухолька, Лімниця (ріка, що круитьться), Бистриця тощо; 2) назви, які у своєму етимологічному значенні вказують уже не на природні риси місцевостей, але на риси, витворені людиною для якоїсь окресленої мети, наприклад, Городок, Підзамча, Острог; 3) назви, які показують зайняття давніх мешканців, наприклад, Конюхи, Конюхів, Скоморохи, Церковники; 4) назви, що виводяться від імен первісних власників, наприклад, Перемишль, Львів, Судомир, Київ, Ярослав, Станиславів та ін.

Кожний окупант наших земель розумів, яке велике значення мають топографічні назви для історії нашого минулого, і тому змінював їх або надавав їм своєї звучні, щоб таким способом затерти сліди принадлежності землі до законних власників. Справжніми вандалами в цій справі показали себе московські большеви-

I. Карповиг-Дубиняк

КІНЕЦЬ ЦІЛИННОЇ АВАНТЮРИ

9-го березня ц. р. на сторінках московських центральних газет вміщене було урочисте повідомлення ЦК КПСС та Ради Міністрів ССР з нагоди 10-ої річниці „освоєння цілинних земель”.

У тому повідомленні сказано: „Сотні тисяч советських патріотів поїхали працювати у степові райони Казахстану, Сибіру, Уралу, Поволжа і Далекого Сходу. Вони покинули обжиті місця, вигідні мешкання, не маючи страху ані перед холодом, ані перед тимчасовими невигодами. Держава озброїла трудівників ціліни потужною технікою... Лише в 1954-1955 р.р. на ціліну відвантажено 200 тис. тракторів і тисячі інших машин та знаряддя...

ки. Вони не тільки фальшують нашу історію, але й намагаються на окупованій ними землі затерти всі сліди історії нашого народу. При різних інших методах, спрямованих на нищення нашого історичного минулого, вони почали змінювати й деформувати топографічні назви в Україні.

Бажаючи затерти немилі для себе слогади про колишнього переможця Москви, гетьмана Сагайдачного, змінили вони назву міста Жовкви на Несторів, щоб увічнити ім'я московського летуна, який загинув над Жовкою в час 1-ої світової війни. Історичне село Дермань біля Острога, де колись працював наш перший друкар Іван Федорович і де була одна з перших наших друкарень, уже називається Устенське. Назву відомої нам із життя Лесі Українки Жабориці перейменували москалі на Заріччя. Знаючи, що в топографічних назвах увічнена історія українського народу, большевики переназвали Розкопану Могилу Миролюбівкою, щоб наш народ забув про славну поему Шевченка. Щоб затерти в пам'яті народу слогади про скоморохів, наших народних мистців Київської Держави, які інколи вістря своєї сатири зверталися проти влади, москалі перейменували назву села Скоморохи на Житомирщині в Озерне. Хто знає, чи та сама доля не зустріне в недалекому майбутньому друге село тієї ж назви в Галичині. Колишній Станиславів називається нині Івано-Франківськ. Ми не мали б

Завдяки освоєнню цілини та перелогів держава значно збільшила виробництво зерна. За 10 минулих років країна одержала з цілини додатково 8 млрд. 600 млн. пудів хліба... Згідно з відомостями Центрального Статистичного Управління держава витратила на освоєння цілини 6.7 млрд. карб., а вартість одержаного зерна становить 10 млрд. карб... Лише протягом перших років освоєння цілини, на нові землі виїхало 350 тис. молоді з путівками комсомолу. Крім того, сотки молодечих загонів з Москви, Ленінграду, України, Білорусі, та інших республік приїжджають на ціліну збирати врожай. В літку під час канікул студенти кожного року виїжджають на ціліну, де бу-

нічого проти цієї нової назви, якби не її московський наросток.

Цікава річ, що багатьом нашим селам і містам у Галичині московські большевики залишили назви із звучною попереднього окупанта, себто польського, як Трембовля, Жидачув, Тарнопіль. Вражают нас такі дивогляди, як прікметники сколевський, чернівцівський, ківерецький, дубнівський, які жахливо спростачують нашу мову або уподібнюють її до мови „единокровного брата”. Вже не говоримо про те, що навіть у деяких українських підсоветських письменників перестали відмінятися назви місцевостей. Такі форми, як „міста Стрий”, „міста Ровно”, „під містом Тарнопіль” — це насильство над українською граматикою.

Назви місцевостей повинні у всіх мовах вимовлятися так, як вимовляє їх народ, що на його території вони знаходяться. Вийняток можуть творити хіба тільки ті географічні назви, що мають уже виправдану довголітньою історією свою окрему форму в чужих мовах. Це здебільшого відноситься до великих міст, як Париж, Рим, Лісbona тощо. Тому ріжуть наше вухо американська й британська вимова чужих назв, яка інколи до непізнання змінює назву, наприклад, Айквайкві (Iquique в Чіле). Але чи не роблять того самого московські окупанти в Європі, коли на наших землях нагинають українські топографічні назви до правил і звучні московської мови?!

дують школи, клуби, мешкання, виробничі приміщення... Якщо на першому етапі освоєння цілини головним завданням було збільшення виробництва зерна шляхом розорювання великих площ землі під посіви, то тепер забезпечення великих урожаїв зерна, збільшення продуктів тваринництва треба досягати за рахунок інтензифікації сільського господарства на підставі застосування хемії". („Правда", ч. 69, 1964 р.)

Московсько-большевицька цілинна авантюра розпочалася 2 березня 1954 року, коли ЦК КПСС та Рада Міністрів ССР ухвалили постанову „Про дальнє збільшення виробництва зерна в країні та освоєння цілини і перелогів". На 22-му з'їзді КПСС Хрущов заявив: „Цілина — де дитина нашої партії, гордість нашого народу! Нам треба, щоб цілинне рільництво стало для соціалістичної системи сільського господарства символом передової советської культури"...

У повідомленні ЦК КПСС промовчано кількість запротореної на цілину української молоді. Сказано лише загально 350 тис. у перші роки. Звертає на себе увагу токож і те, що в ньому говориться про патріотичну молодь Москви та Ленінграду, а далі вже згадуються Україна, Білорусь і інші т.зв. советські республіки. З цього можна зробити висновок, що молодь, яка їхала з Московщини, належала до добірного партійно-комсомольського елементу, який був призначений на наглядачів над запротореною молоддю з України та інших поневолених Москвою країн.

У звідомленнях Центрального Статистичного Управління також не знайдемо, скільки було взагалі вислано на цілину українців до 2 березня 1964 року. Такі відомості належать, очевидно, до державної таємниці. Лише „Український Історичний Журнал" у ч. 6 за 1963 рік подає дуже плутано, що з України до Казахстану протягом років 1954-1956 виїхало приблизно 140 тис. молоді. Алеж запроторювання української молоді продовжувалося протягом 10-ох років.

Десять років тому, під тиском внутрішніх труднощів, Москва почала шукати шляхів, якими можна було б збільшити на 30-40% виробництво зерна в ССР. Сталінсько-маленковські 7 млрд. пудів гуртового збору зерна

були фікцією, існували лише в ухвалах партійних з'їздів. У 1953 році, щоб задоволити потреби чевоної імперії вже було потрібно мати щонайменше 7.5 млрд. пудів гуртового збору, а він дорівнював лише 5.5 млрд. пудів. Зернова криза наростила, хоч ще Сталін, а за ним Хрущов і Маленков твердили, що „Соціалістична система сільського господарства перемогла остаточно і безповоротно". До того ж Москві приходилося харчувати червоний Китай, Північну Корею, Північний В'єтнам та експортувати з диверсійними цілями сільсько-господарську продукцію до слаборозвинених азійсько-африканських країн.

Щоб злагодити напружений стан Хрущов із своєю клікою вдався до авантюри, заплянувавши розорати в Казахстані та Сибіру 30 млн. гектарів цілини та перелогів. Згодом цю цифру збільшено до 40 млн. гектарів. А тепер згідно з останнім повідомленням ЦК КПСС всього цілинних та перелогових земель ніби розорано 42 млн. гектарів.

Ось так „символ високої культури соціалістичного сільського господарства" Москва створила. А що він дав? Де хліб?

В урочистому повідомленні ЦК КПСС і Ради Міністрів сказано, що протягом 10 років цілина дала державі 8 млрд. 600 млн. пудів зерна. Припустімо — так! Який же був у такому випадку пересічний врожай зерна на одному гектарі? Простий аритметичний розрахунок показує, що пересічний врожай становив 20.4 пуда, або 3.3 центнера зерна, тоді як на землях України, навіть при колгоспній системі, один гектар дає пересічно 14-15 центнерів.

В одній із своїх промов Хрущов заявив, що економічний ефект треба вираховувати з олівцем в руках. Хрущов з олівцем в руках, як він сам вихвалювався, підрахував, що навіть 13 млн. гектарів освоєної цілини дадуть 1.1-1.2 млрд. пудів гуртового збору зерна, а держава заготовить з того 800-900 млн. пудів. „Ось які резерви, ось які можливості має цілина, товариші!" — вигукав генеральний секретар партії у лютому 1954 року на пленумі ЦК КПСС. Про це саме він писав і в своїй „Записці" до ЦК КПСС в січні 1954 року. На ділі виявилося, що для одержання 1.2 млрд. пудів треба було розорати аж 42 млн. гектарів.

У 1956 році, якщо вірити Центральному Статистичному Управлінню, на цілинних землях урожай становив 1 млрд. пудів. Це був рекорд! А далі він покотився вниз. Найбільш урожайного 1958 року на цілині зібрано вже 662 млн. пудів. Площа посівів збільшувалася, а врожаї зменшувалися: 1960 року — 640 млн. пудів, 1961 року — 620, 1962 року — 600, а 1963 року — 400. Можливо й менше, бо жадних офіційних повідомлень ЦСУ не подало.

Перший секретар ЦК КП Казахстану Юсупов заявив, що пересічний урожай на одному гектарі дорівнював у 1963 році лише 3 центнерам. Але такий врожай одержано не безпосередньо з цілини, а з усіх орних земель Казахстану, які дорівнювали 84.2 млн. гектарів. Отже, виходить, що в Казахстані ще перед розорюванням цілини існувало 42.2 млн. гектарів оброблюваної ріллі.

Катастрофа на цілинних землях спричинена не погодою, на яку покликається Хрущов, а самою такою системою „передового содіялістичного“ господарства. Бо як відбувалося освоювання цілини? ЦК КПСС давав завдання розорати кожного року визначену ним кількість гектарів. Партийні наглядачі розподіляли ті гектари між новоствореними радгоспами, а директори радгоспів, аби виконати плян, натискали на оранці, не зважаючи ні на які обставини. Яка земля, чи вродить вона — все це директорів не цікавило. Тому орали пісок, косогори, пасовиська, горби, долини... Орали і кидали в землю зерно. Верхній тонкий чорноземний шар, вкритий травою, оранкою був зруйнований. Зерно падало в суху землю і не проростало.

Весною на розораних сотках тисяч гектарів ані пагінця. Весняне сонце швидко висушувало порушену плугами землю, а вітри-суховії підхоплювали пісок із зерном і розносili на сотки кілометрів. Грунт вирівнювався, відбувалася так звана ерозія землі. Особливим лихом були так звані чорні бурі, що заносили цілинний порох аж на лани Кубані, України, Білоруси, навіть досягали прибалтійських країн.

В районах казахстанської цілини клімат різко континентальний і ухвалами партійних з'їздів його не злагоднiti!

Другою не менш важливою причиною провалу хрущовського проекту „великого хліба“ була безграмотність керівників сільського господарства та бажання Москви показати світові, що „для нас, большевиків, нема неприступних твердинь“.

І так, посунули на цілинні землі довжелезні зализничні ешелони, навантажені посівним зерном, будівельними матеріалами, сільськогосподарськими машинами, кіньми волами... Все це прибувало на призначенні місця, а потім транспортувалося до новостворених радгоспів, які не мали приміщення ані для худоби, ані для зерна, ані для машин. „Техніка“ ламалася в дорозі, худоба гинула без води та корму, зерно псувалося. На проріст його не перевіряли, від сміття не очищали. Посіяли на так-сяк обробленій цілині пшеницю, а виріс вівсюг та кукіль. Наступного року знову посіяли по пшениці пшеницю, — вродив осот, вівсюг, курай. Так рік-у-рік, протягом десятьох років...

Третьюю причиною, яка завдала смертельного удара „дитині партії“, було запроторення на цілинні землі української молоді та молоді інших неросійських народів СССР.

Роками у жахливі морози і спеку запроторені мешкали у шатрах в найпримітивніших умовах побуту: без крамниць, лазень, ідалень, лікарень, шкіл, клубів, досить часто навіть без конечних харчових продуктів. Вони працювали цілий день без відпочинку, голодні перерві, зле одягнені. Місяцями не виплачувалося їм заробітної платні. Більшість перестуджувалася, ліків бракувало, і внаслідок цього серед пустель щораз більшало могил померлих. В таких умовах молодь часто вдавалася до саботажів: псувала машини, кидала її серед ланів без догляду, зволікала з направою, орала землю і сіяла аби день до вечора, самовільно кидала роботу і втікала світ-за-очі. В деяких радгоспах плинність робітної сили досягала 100%: Прибуло 100% і втекло 100%.

Учені агрономи ще 1954-1956 роках попереджали ЦК КПСС і особисто Хрущова, що при такому способі господарування цілина не даст не тільки „великого“ але й „малого“ хліба. На сторінках преси з'явилися статті, автори яких перестерігали проти небезпеки, яку можуть викликати наслідки невмілого господарювання. Але Москва не звертала на це ува-

ги, і на цілину йшли накази поширювати посівні площі. На час жнив з України, Кубані, Білорусі загони тракторів, комбайнерів, механізаторів спрямовували до Казахстану тим самим зриваючи збиральну компанію на врожайних землях.

І лише тяжка криза в сільському господарстві всього ССРУ примусила Хрущова і його кліку відмовитися від дальнього розорювання цілинних земель.

У згаданому вище повідомленні ЦК КПСС сказано, що держава витратила на освоєння цілини 6.7 млрд. карбованців, а одержала нібито 10 млрд. карб., отже мала прибутку — 3.3 млрд. карб., при чому виробничі фонди радгоспів збільшилися на 4.7 млрд. карб.

Радгоспи — це державні господарства. Москва їм дає, Москва від них і забирає. Отже, які може мати московсько-большевицька держава прибутки від радгоспів? Якщо людина перекладає власні гроші з лівої кишені до правої, то який вони дають їй прибуток? Москва витратила на освоєння цілинних земель 6.7 млрд. карб., отже з державної скарбниці передклала гроші до радгоспів, і раптом сталося чудо: 6.7 млрд. карбованців перетворилися на 10 млрд., а до того ще й збільшили виробничі фонди радгоспів!

В ССРУ таке „чудо” може статися, бо, зібрали з цілинних земель зерно, Москва продала його втридорога у вигляді печеного хліба та борошна населенню.*)

Хрущов протягом десяти років свого урядування був упертим прихильником екстенсивного рільництва. Коли перед вересневим пленумом 1953 року в ЦК КПСС накреслювалося нову сільськогосподарську політику, то Малєнков і Молотов виступили проти хрущовського проекту розорювання цілини з огляду на зв'язані з цим величезні фінансові витрати. Натомість вони пропонували зменшити витрати на пристрій розвиток тяжкої промисловості і спрямовувати їх на поліпшення сільського господарства: збільшити виробництво сільськогосподарських машин і хемічних добрив,

*) Печений хліб, виготовлений з цілинного борошна, гіркий і глибкий. Тому доставлене з цілинних земель зерно змішують з кондіційним зерном і вже після того перемелюють на борошно.

піднести державні ціни на куповану державою в колгоспах сільськогосподарську продукцію. Пропозиції Молотова і Малєнкова, проти яких гостро виступав Хрущов, фактично сам він підніс на грудневому (1963) і лютневому (1964) пленумах ЦК КПСС.

Що являє тепер собою казахстанська цілина, опанування якої зайдло так далеко, що Москва змушені купувати зерно у країнах Західу? У журналі „Новий Мир“ (ч. 1 за 1964 рік) у нарисі „Цілинний шлях“ якийсь Ю. Черниченко пише:

„Ми проїхали автом уже сотні кілометрів, але шляхи всюди вільні, не лічать ними навантажені цьогорічним урожаєм авта, на токах і елеваторах тиша, на ланах ані люди — хліб згорів. Та й обличчя тих людей, яких ми зустрічаємо, інші. Восени, як правило, комбайнер був увесь вкритий пиловою, борода відросла, бо нема часу поголитися, фотокореспондент витрачав майже годину, щоб надати такому комбайнери-героєві відповідного вигляду та сфотографувати його для преси. А тепер обличчя поголені, на сорочках — ні порошинки, бо хліб згорів, не вродило...

Десята осінь не дала хліба. Посуха сама по собі була жахливою, але їй допомогли ще два „спільні“ — буревійна ерозія та цілковите забур'янення ланів... Ось уже кілька років підряд посуха знищує посіви на ланах.

— Що не кажіть, — заявляє Тиміш Бурда, — але таких жорстоких бур, що були цього року, ми ще не бачили. Бували й раніше вітри, але пусті, а тепер — густі. Глянеш на небо — сонця не видно. Колодязі закривали, шоferи опівдні вмикали фари. А все через оті піскові гриви! Їх споконвіку не розорювали.

Агроном І. Короленко безнадійно махнув рукою:

— Що там гриви! Ми тільки що оглядали лани на низині, так і там шар піску на добру четверть метра. Лісосуми засипані піском майже до вершків дерев, на шляхах горби пороху. На ділянках з легким ґрунтом, де зібрано лише один-два врожаї, ями завглибшки 2-4 метри, ніби не вітер, а потужний ескаватор працював на них ціле літо... Десятки років плекали тут тонкорунні вівці, а тепер вони зникли. На неврожайній землі збудували радгоспи. Пляни розорання землі були такі великі, що для їх виконання бракувало добріх угідь, тому розорали піщані гриви, зірвали плугами тонкий шар трави з неродючих земель. Виникли джерела ерозії, площу орної землі у звітах збільшувалося, а врожаїв нема. Десятки тисяч гектарів настільки ерозивні, що навіть бур'ян на них не росте. Що року везуть посівне зерно, сіють і сіють, а прибутків не було й не буде.

— Нерозумію я, — каже Бурда, — на якого дідька потрібна нам оця вся волинка? Ну, дочекаємося того часу, що всі лани засипати, а далі? Навіть вівці не буде де пасти.

— Нам потрібно виконувати посівний плян, а не

П. Добрівлянський

„БУЛА В ТЕБЕ ЗОЛОТА СУРМА...”

(До 15-ої річниці експерименту з УНРадою)

Революційна ОУН під проводом Степана Бандери була єдиною українською політичною організацією, що діяла під час другої світової війни на рідних землях і вийшла по закінченні тих бурхливих днів назустріч майбутності з великим морально-політичним капіталом, здобутим у безкомпромісій боротьбі проти окупантів України, не скомпромітувавши себе ані безчинством, коли ситуація вимагала дії, ані жадним коляборантством. Всі інші українські політичні організації й партії, що існували в будь-якій формі у той час, зі страху перед репресіями

про вівчарство мріяти, — відповідає Корнієнко. — Його дас область, а тому сваволити не маємо права...

— Алеж бур'яни такі вже виросли, що колос колосу не подає голосу. Ні, тут потрібно ставити питання руба: поїхати в область, пояснити їм, а коли не повірять — мішок землі повезти напоказ...

.... „Був і такий випадок. Одного разу секретар об'єкту партії оглядав розорані лани на цілині. Це було весні. В радгоспі „Нижньоіртишський” запримітив гарну зелену прорість. „Добре господарють”, — сказав про себе секретар, і похвалив головного агронома радгоспу. А за тиждень секретар знову оглянув ті ж лани і, замість зеленої прорости, побачив чорне поле. „А де ж поділася пшениця?” — запитав агронома — „То була не пшениця, а вівсюг. Тепер його переорали і сіємо пшеницю”. — „А як же з раннім терміном посівної? Обдурив ти мене!..” — сказав секретар об'єкту...

Ось ще один приклад. Агроном Єремін був переконаний, що насамперед потрібно виконати пляни будівництва радгоспу. Протягом трьох років він збудував гарне селище, яке мало водогін, будинок культури, кінотеатр, лікарню, музичну школу... Але 70 тис. гектарів розораної ціліни, якою Єремін керував, цілковито знищила ерозія. Урожаїв нема. Кому потрібне таке гарне селище, коли й на нього суне пісок?..”

Так описує те що бачив на ціліні Ю. Черніченко.

Та не лише цілина потерпіла від „передової соціалістичної системи” сільського господарства. Великі шкоди завдано й споконвічним орним землям України, Молдавії, Білорусі, Кубанщини. Протягом десяти років Москва зменшувала норму висіву зерна на один гектар для тих споконвічних орних земель, бо посівний матеріял потрібний був ціліні. Відбирали найліпшу худобу для цілінних радгоспів,

ми ворога або відмовилися від усікої політичної дії в користь українського державництва і тим знецінили себе, або погодились на якусь форму співпраці з брунатним окупантом, компромітуючи тим себе перед своїми і чужими. Своєю жертвою боротьбою проти гітлерівських і московських наїзників революційна ОУН здобула собі щирі симпатії всіх дійсних українських патріотів, за віймком лише горстки таких „патріотів”, у яких із їхнім сумлінням супроти власного народу не все було гаразд.

Спираючись на цей морально-політичний капітал, Закордонні Частини ОУН могли б роз-

весною аж до пізної осені щороку мобілізували для Казахстану механізаторів України, учнів старших класів середніх шкіл, обмежували постачання пального для сільськогосподарської техніки, бо все було потрібне для цілінної авантюри.

І що ж сталося? Які висліди дала казахстанська цілина для земель України, Білорусі, Кубанщини?

Міністер сільського господарства ССР Воловченко заявив на цьогорічному лютневому пленумі ЦК КПСС, що кожного року 1 млн. 200 тис. гектарів орної землі заростає в Советському Союзі кущами, перетворюється на болото, не надається навіть на пасовиська.

На зборах партійних верховодів у Києві 4 березня 1964 року перший секретар ЦК КПУКраїни П. Шелест заявив, що „в республіці... майже один мільйон гектарів орної землі знаходиться під чагарниками, природними випасами сіножкатами, на яких збирають дуже низькі врожаї сіна”. („Колгоспне Село”, 4. 3. 1964 р.).

Такий правдивий образ має „дитина партії, гордість народу” хрущовська цілінна авантюра.

Після минулорічного грудневого та цьогорічного лютневого пленумів ЦК КПСС в ССР розпочалася чергова авантюра, т. зв. хемізація сільського господарства. Можна з певністю передбачати, що й вона провалиться так само, як провалилося освоєння цілінних земель.

гортати політичну роботу на зовнішньому відтинку самі, ігноруючи всі інші партії, що почали враз оживати на „діпівському” хлібі.

Однак, Закордонні Частини революційної ОУН прийняли концепцію „консолідації”, тобто об’єднання всіх діючих на чужині українських політичних сил, партій та організацій, — для створення єдиної політичної репрезентації всієї української еміграції, яка репрезентувала б нас перед чужими та своїми і координувала б всю політичну дію українців на чужині, скеровуючи її в одно русло — боротьби за визволення поневоленої України. Ішлося про те, щоб в ряди борців за всеукраїнську справу залучити кожну українську групу, кожну українську людину і щоб завдяки існуванню і дії єдиного, об’єднуючого всіх, політичного центру звести до мінімуму внутрішню боротьбу, а весь загал, всю енергію використати для всенародньої справи.

За здорові основи

Передумовою дійсного успіху такого задуму є побудова об’єднаного центру на здорових основах. Для того, щоб мати моральне право репрезентувати всю нашу громаду на чужині і керувати дією всієї громади, такий центр мусить бути створений всією громадою, мусить віддзеркалювати волю громади і мусить залишатися відповідальним перед усією громадою.

Ці вимоги, що є основними засадами дійсної демократії, мають особливе значення для дій в умовинах політичної діяспори в чужому світі. В умовинах державного життя деколи бував таке, що невеличка, зорганізована групка захоплює в свої руки владу і „репрезентує” весь народ, керуючи ним з поміччю безоглядного терору — проти волі 99 відсотків населення, як це роблять, наприклад, большевики в Україні. Ясно, що супроти громади в діяспорі на чужині цей метод стосувати ніхто не може, тим більше, що тут треба не так репрезентувати, як діяти в згоді з волею громади і в оперті на щиру підтримку щонайменше виразної більшості активу всієї громади.

Інакше кажучи — єдина, об’єднана політична репрезентація всієї української спільноти на чужині мусить бути створена дійсно демократичним шляхом, отже — мусить бути обрана

всією громадою і перед всією громадою мусить за свою діяльність відповідати.

Таку виразну вимогу поставили Закордонні Частини ОУН, приступаючи до творення єдиного українського політичного центру на еміграції.

Очевидно, що, приступаючи до реалізування цього задуму, треба було насамперед створити якийсь тимчасовий ініціативний комітет, який опрацював би проект устрою (конституцію) такого політичного центру, познайомив із своїм проектом всю українську громаду та провів загальне голосування для апробати запропонованої конституції та для вибору персонального складу центру. Найпростіше — творити такий ініціативний комітет з репрезентантів усіх існуючих політичних організацій і партій, бо вони становлять уже якийсь зав’язок організованості. Тому й прийнято проект творення первісного, ініціативного, тимчасового центру з представників усіх існуючих на еміграції українських середовищ чи партій. Звичайно до складу ініціативного комітету слід приймати по стільки само представників від кожного середовища, бо щойно вільні вибори виявляють, якою мірою та чи та партія, те чи те середовище заступає погляди й стремління народу і наскільки народ їх піддержує. Тільки ж, — ми це ще раз підкреслюємо, — до складу ініціативного тимчасового комітету.

У пов’язанні до традиції

Нічого не стояло на перешкоді прийняти думку про нав’язання до державницької традиції визвольних змагань 1917-23 рр. Тим більше, що ОУН розглядала завжди всю свою боротьбу як продовження державницької традиції, висловленої Актом 22 січня, ідейним батьком якої був Микола Міхновський, перший організатор новітнього українського націоналістичного руху. Та й не тільки до того одного фрагменту визвольної боротьби українського народу в 20-му сторіччі: ми мусимо нав’язувати і до 22 січня 1918, і до 22 січня 1919 року, і до Акту проголошення незалежності Карпатської України 15 березня 1939, і до Акту відновлення державної незалежності України, проголошеного 30 червня 1941 року, і до геройської боротьби українського народу в обороні тих державницьких актів у формaciях Українських Січових Стрільців.

ців, Армії УНР, УГА, Карпатської Січі, Української Повстанської Армії. До державницької традиції усіх цих Актів та до світлих виявів геройської збройної боротьби в їх обороні ми не тільки повинні, але й мусимо нав'язувати нашу дію в користь української справи. І навпаки: ми не смімо дозволяти, щоб до капітулу нашої державницької традиції закрадались і там зберігалися антидержавницькі, державо-руйнницькі прояви типу безглуздого ліквідування української армії „українськими” соціялістами під проводом Винниченка на протязі цілого 1917 і першої половини січня 1918 р. (Нешасний декрет Порша про демобілізацію української армії в той час, коли большевицька Москва формально проголосила і фактично почала збройну інвазію на Україну!).

Ясна річ, що мова йде про зберігання державницької традиції в **морально-політичній площині**: носієм цієї традиції є весь український народ, кожна українська людина, що активно брала участь у боротьбі за українську державність і ніякою дією на шкоду української справи ніколи себе не сплямила.

Практично це означало: до складу ініціативного комітету для зорганізування єдиного політичного центру всієї української еміграції належало брати представників усіх політичних середовищ, у тому числі й „центр УНР” як одного із середовищ.

„Державний центр УНР”

Власне, як одно із середовищ, і тільки як одно із середовищ, української політичної еміграції міг бути взятий до уваги і так званий „Державний Центр УНР”. (Сама назва не може розумну людину впроваджувати в блуд, якщо одному з англійських кораблів дано назив „Королева Єлизавета”, то це не означає, що він є королевою). Те, що очолюваний Андрієм Лівицьким „Державний Центр УНР” не може серйозно вважатися за уряд УНР в екзилі на основі Конституції і законів УНР, довів переважно передовий член того ж таки середовища, колишній прем'єр УНР, Ісаак Мазепа („В вогні і бурі революції”). Про якесь містичне передавання тягості влади при ігноруванні постанов Конституції і законів тут не могло бути мови, бож уряд УНР не був теократичним. А під морально-політичним оглядом ця еміграцій-

на формація не тільки не здобула собі права вважатися репрезентантом державницьких змагань українського народу, але, навпаки, скомпромітувала себе, залишаючись після 1923 р. на „жолді” тієї Польщі, що окупувала західноукраїнські землі і застосовуванням жорстокого терору супроти українського народу змагала до перетворення загарбаніх українських земель в інтегральну частину Польщі. Особливо ж скомпромітувала себе та формація негідною заявою А. Лівицького, 1931 р., якою він виправдував варварську „пацифікацію” в Галичині і засуджував як „анаархію” протипольську революційну боротьбу українського націоналістичного підпілля. Наскільки обурливим був той виступ А. Лівицького свідчить факт, що його однодушно рішуче засудили американські українці окремою постановою на своєму з'їзді.

Отже, на підставі чого могло еміграційне середовище з назвою „Державний Центр УНР” вимагати для себе якогось упривілейованого, керівного становища, коли ані ніяких правних, ані морально-політичних основ для цього не було, а, навпаки, могли бути лише оправдані застереження щодо того, чи те середовище має право ставити себе нарівні з тими українськими політичними середовищами, члени яких несли й несуть на своїх плечах важкий тягар визвольної боротьби проти всіх окупантів України від часу закінчення другої світової війни.

„Амнестія” в ім’я єдності

Особливу проблему під морально-політичним оглядом становила групка ес-деків та ес-ерів. Це ж вони, із своїм вождем Винниченком, своюю політичною наївністю, демагогічним розбурханням клясових пристрастей, упертим пропагуванням єдності з московськими соціялістами в єдиній „всеросійській республіці робочого люду”, жалюгідним руйнуванням української збройної сили в тих переломових роках 1917-1918 здезорганізували народні маси, знищили стихію розбурханої національної свідомості, обеззброїли український народ морально і фізично, з чого скористали більшевики.

В нормальних умовах таких політиків притягається до строгої відповідальності. В наших умовах їх мусів зустріти бодай гострий моральний засуд і повне відсепарування їх від решти українського громадянства. Тим більше, що,

опинившись на чужині, вони не засудили самі своїх важких помилок і, замість піти новим шляхом позитивної праці в користь української справи, продовжували ширити анархію та допомагали їй нашим національним ворогам плюгавити українських самостійників-націоналістів.

І все таки революційна ОУН на чужині погодилась рахувати також і представників тих партій до складу ініціативного комітету — в ім'я національної єдності та в надії, що бодай на схилку свого віку вони щиро забажають направити хоч частинно свою сумну славу.

Українська Національна Рада

Завдяки цим поступкам стало можливим створити той ініціативний комітет, що прийняв назву „Українська Національна Рада”.

Участь націоналістів-революціонерів утворенні УНРади, їхня популярність серед широких українських мас та їхня жвава діяльність зробили УНРаду відразу широковідомою серед української громади на чужині і зв'язали з нею надії на об'єднання всієї української еміграції під єдиним політичним проводом. Поетичною метафорою висловлюючись — Українська Національна Рада дісталася до своїх рук чарівну золоту сурму.

Непоправні рецидивісти

І ще раз повторилася подібна ситуація, як була в 1917 році. У висліді рахункових спекуляцій і махінацій, щодо кількості представників середовищ в ініціативному комітеті, керма створеної 1949 р. УНРади опинилася в руках представників того самого середовища, в руках якого опинилася була в 1917 р. керма Української Центральної Ради.

І ще раз прийшов важкий удар по всіх сподіваннях: соціалістичні „лідери” виявилися непоправними рецидивістами і... повторили свій руїнницький герць, що його вони — правда, в ширших розмірах і з безмірно трагічними наслідками — продемонстрували в 1917-18 рр.

Замість очікуваної всіми творчої праці в напрямі зорганізування дійсної єдиної політичної презентації всієї української еміграції шляхом свободного вияву волі всієї української громади на чужині, прийшли виступи маніаків, що наосліп женуться хоч би їй за тінню влади: га-

ласливо декларуючи себе „найправдивішими демократами”, горстка опортуністичних політиків проголосила себе чимсь на взір мілітарної хунти, рішуче відкидаючи їй думку про всегромадські вибори та про звітність перед народом. Так то вони самі себе обрали „урядом на еміграції”, і цього — на їх думку — мусить бути досить! Хунта нікого не питается про апробату, ні з ким не числиться, ні перед ким не звітує, хунта сама про все вирішує, сама свою роботу апробує, а вся громада — „малчать і деньгі давати!” Жадоба влади дійшла до того, що група опортуністів хотіла навіть судити українських націоналістів-революціонерів за те, що ті „посміли” звітувати перед українською громадою про роботу хунти, не діставши на це дозволу й не давши їй свого звіту наперед до цензури!

І, що найгірше, ця група постановила стояти вперто й незрушимо на своїх позиціях ворожти до українського визвольного руху, відкинення того величезного морально-політичного капіталу, що його здобула для української справи боротьба ОУН-УПА-УГВР, а замість того взялася до нав'язування нових зв'язків з біломосковськими імперіалістами і рабського допасування всієї політичної діяльності до волі тих, що дають їй фінансову підтримку.

Усі відклики представників революційної ОУН до розуму членів кліки виявилися даремними. Супроти цього не залишалося нічого іншого, як — чимшивидше відсахнутися від тієї УНРадівської групи.

Представники ОУН вийшли з УНРади, і вона залишилася сама, без „опозиції” і без піддережки українського загалу, без пошани збоку тих, кого хунта із власного (і тільки власного) уповноваження береться репрезентувати. Створилася атмосфера, в якій українська громада захоплено вітає різних чужинців і — рішуче відмовляється прийняти привіт українського „прем'єра в екзилі”, „президента в екзилі”, голову УНРади. Бо вони самозванці. УНРада дозвела себе до стану, про який колись на адресу поляків писав польський поет:

Мялесь, хамс, злоти руг,
Остал ці се тилько шнур.

Тобто, по-українськи: „Була в тебе золота сурма, лишився тобі тільки шнур!”

Бернікій обачио місцева розі, ніпеснаніт 37А, реч. 11. Аїзехтареп, місцева заснова нідо то- го жодорій нам'яташка Т. Іллєрехнорі й Балнін- тоні. О роз. 12.50 місцевою садто річнічарні амегнікачкою рімні, місцева Бундеса, Мініпо- дожитті Кип Амбогчин Генінні, розіора ЖКР, Каса. Депріан 8 37А, місцева більшорій Міністро. То- жехорнін ім'я Гомітету Там'ятишка Іллєрехнорі й Балнін- тоні. Гміж-Гтоупкін, міжпекчинін Бігічітін ніпоп- кнітта нам'яташка Т. Іллєрехнорі й Балнін- тоні. Лен. 11. Аїзехтареп ю геоїн Геданіаніо міністри харекін 100 відомих праць із під- хопії. Ніро гніжно ніпомісекорчай із нідо- токомохічнісній ніподомській рікако омісекрбажн, а міністри хінні спогодін німої беїнгіеєній орзініо. Окнікін, "Бі жаїк Ашн"! — єх 6700 рінна. Гарпінне ніподоміржн біломі інпартіїнні йрпазінія, Ілліпічнікі котріпемен: М. Фінє, Т. Д'Інікір, Ілліпічнікі та інни. Тіпомеубі міпектівія ніпоп. А-Д Іл- ліопахкін, Брінні розіора ЖКР, Тіпабою, Ілліп- та інни. Тіпомеубі міпектівія ніпоп. А-Д Іл- ліопахкін, Брінні розіора ЖКР, Тіпабою, Ілліп- та інни. Тіпомеубі міпектівія ніпоп.

Hemjordarinnið með hefðum 33,7 milljónir í upptökum
22 ársins, með meðaltíðarmálið 3,28 milljónir árarsins.
Tiltegindanum er ófærilegt að hafi ófærilegt að hafi
takinn tilgangurinn. Þessi tilgangurinn er ófærilegt að hafi
upptökum meðal 3,28 milljónum árarsins.

Ykpaion Amepin, Ykpaion 3 Kahan, Aprer-
lunin, Aretpaion ra fpahui, Biwui Myndekroj
mogomj, "Poiris Cengopee" 3 gygham, Kamejia
Bauhyppctir B ictopynhinx rozaiphinx outfita,
a majaipue — berinti lpyan 3 woodinorox centita
za a36ykor. Hanqilimpi lpyan 6yin 3 Ho Nop-
sky, Ho Tkepai, Thecnthropeni, Hikaro. Hyjoro
Burlaqajia kamejia 3 fijiajejipu B kozaiphinx
outarax. Sharahe nucio jikhor, Albars i Nitien ma-
tio ykpapichpri hapothi outfit, Gyjo Garato ojoi-
bitika Y binnbarinx coporkax, i ue haJasjio upo-
my "rinmaahomy moxojor" opintiashipin, hegy-

МОХЫГІН МИЛДІ

BENIHABIN YHAPICHPIN AEBH Y BAWHUTHOI

Після того почалася дефіляда струнких колон Пласти, СУМ-у й ОДУМ-у при звуках оркестр молоді. Дефіляда всіх учасників відпала із-за великої спеки (94 ступнів Ф.).

Комісар міста Вашингтону призначив день 27.6 постійним „Українським Днем”.

В навечеря відкриття пам'ятника Шевченкові, 26.6 відбувся в „Конститюшен Голл” величавий концерт Капелі Бандуристів під проводом диригента І. Задорожного. В суботу, 27.6 відбулися в цій же залі два Шевченківські концерти з участю наших найкращих хорів з Нью Йорку, Філадельфії, Ньюарку, Клівленду й Чікага, Театру Шевченкового Слова, численних солістів і симфонічної оркестри з Вашингтону.

В найбільшій залі Вашингтону — „Нейшенел Гард Армори” почався о 9 год. бенкет при участі 3.500 осіб. Після відспівання американського гимну преосв. Владика Мстислав провів молитву. Головну промову виголосив посол з республиканської партії, м-р Трустон Мортон, даліше промовляло біля 30 промовців, м. ін. голова УККА — проф. д-р Лев Добрянський, голова КУК — о. д-р В. Кушнір, голова УНС — О. Лисогір, голова ЦК АВН — Яр. Стецько, голова ОУН — проф. Ст. Ленкавський, голова екзильного уряду УНР — М. Лівицький, ред. О. Жданович, д-р Я. Падох, ред. І. Білинський і низка американських політичних діячів. Відомий фільмовий артист, Джек Пеленс (Палагнюк) рецитував твори Шевченка в українській і англійській мовах. Кінцеву молитву провів Преосв. Владика Яр. Габро. На закінчення відбувся концерт Капелі Бандуристів під проводом І. Задорожного. Рівночасно відбувся в колізею величавий фестиваль молоді при участі 5.000 осіб.

Велика спека (94 ст. Ф.) перетомила учасників цього величавого Українського Дня у Вашингтоні, — однаке це був справді незабутній, історичний день!

В неділю 28.6 біля 9 год. пластуни та сумівці поклали вінки на могилі пок. президента

Кеннеді, а ВПреосв. Митрополит Кир Амвросій з духовенством відмовив коротку молитву. Масова участь нашого Пласти, як теж і делегацій нашого студентства, УККА, УНС та інших організацій у віддані пошани на могилі през. Кеннеді, як жертви комуністичного замаховця, та складення численних вінків — викликав помітний відгомін серед американського населення Вашингтону та численних прочан з різних сторін, що великими тисячами відвідують щоденно цю самітню могилу на військовому кладовищі в Арлінгтоні.

Своєю здисциплінованою поставою, красою „вишиваного походу”, імпозантним і бадьорим виглядом багатотисячних колон нашої патріотичної молоді, — вкінці масовою прощею на могилу пок. президента-мученика Кеннеді — українці з'єднали собі серця американської столиці. Пам'ятник Тарасові Шевченкові перед амбасадорської дільниці став одною з атракцій Вашингтону та численних відвідувачів, туристів, що постійно подивляють його та знімаються під ним на пам'ятку, — і відходять з тривалим спомином про українського Поета-Борця за волю цілого світу, як це влучно висловив кол. президент, ген. Д. Айзенгавер.

Цей величавий український похід на Вашингтон передіде до історії української еміграції, українського народу й Америки, як світливий момент у безконечному поході свободолюбного людства до золотого сонця волі!

Але в порівнянні з ним друга подія, а саме зłożення вінка на могилі Карла XII Головою Правління Я. Стецьком і буря реакції Хрущова і Росії на неї має для українського визволення (читай ст. „Дві події — два стилі” ст. 1). ще більше значення.

Учасник

I найкраща ідея для свого поширення потребує вірних її носіїв. Вірний носій прагне поширення своїх ідей.

**ПРИЙМАЄМО ЗАМОВЛЕННЯ НА КНИЖКИ НАШИХ ІСТОРИКІВ :
ПРОФ. О. ОГЛОБЛИНА і ПРОФ. М. ЧУБАТОГО.**

ПРИВІТАЛЬНЕ СЛОВО п. Я. СТЕЦЬКА

НА БЕНКЕТІ З НАГОДИ ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНГТОНІ

Рішення Конгресу ЗДА, яким схвалено погин здигнути пам'ятник Т. Шевченкові у Вашингтоні, і проклямування Тижня Поневолених Народів з захистом концепції розвалу Російської імперії на національні демократичні держави у ярмлених націй — документують соціальний американської нації з національно-визвольними ідеалами української нації, неперевершеним регніком яких по сьогодні зостався для нас усіх Тарас Шевченко.

Як останній голо ванезалежного уряду України на Українській землі, я складаю щиру подяку Президентові Айзенгаверові і Президентові Труманові за вшанування ними великого сина української землі, який своїм геройсько-страдницьким життям, своїми ідеями, своїм могутнім словом став великим серед найбільших цього світу. Син кріпака, але завжди вільний духом, який тільки десять років не був кріпаком або в неволі, пам'ятник якому здигає найпотужніша нація світу в своїй столиці... Син непокореної української землі...

Я складаю призnanня українцям в ЗДА за жертвеність і великий труд, вкладений для збудування цього пам'ятника і влаштування цього торжества, яке стало історичною подією у взаєминах українського і американського народів, що більше — у взаєминах американського і уярмлених народів. Бо автор могутнього „Кавказу” був борцем за волю і незалежність усіх гноблених, зокрема російськими тиранами. І тому також від імені ЦК АВН, як його голова, я складаю привітання і побажання здійснення ідеалів Шевченка, бо тоді, коли вони здійснятися, не буде вже рабів, а будуть вільні люди, не стане російської тюрми народів, а будуть незалежні держави вільних народів.

Не тільки з того приводу, що українці в ЗДА здигнули цей пам'ятник Т. Шевченкові, але зокрема тому, що пам'ять Шевченка, Шевченка несфальшованого, Шевченка-борця і пропоросця противосійської боротьби за права української нації і інших уярмлених націй, ми у вільному світі з прихильними нам кругами

відмігаємо, радітиме під'яремна, але непокорена Україна. І про цю воюючу Україну нам особливо треба пам'ятати, а боротьбу її підтримувати.

Велет інтелектуальної творгости, який вказує людству нові обрії, який своїм творгім духом та мистецьким поривом оформлює етигно добре ідеї, піднімає людину на вершини, де граничить творець і природа, на вершини, близькі до Творця — це геній.

Велет характеру й моралі, який зусиллям волі виповнює прірву поміж можливим і бажаним, який за „друзів своя” власне життя і особисту свободу виставляє на ризик, велет, який змислом життя вважає самовиявлення у гині альтруїстичних елементів людини, яким переборює егоїстичний інстинкт самозбереження, велет, для якого самопожертва не є відхиленням від основного егоїстичного тенору життя людини, але є самим змислом життя — це гений.

Первіні героя і генія, зсинтезовані в одній постаті, яка вірою своєю і гінами своїми, ідеями своїми і дороговказами, інколи нерозгаданими сугасниками, вказує шлях у майбутнє нації і людей — визнагують Національного Пророка.

Геній, герой і національний пророк — кріпацький син, великий серед найбільших не лише української нації...

Цей пам'ятник — це даніна вітному Шевченкові, даніна його універсальним вартостям, але універсальною вартістю є теж боротьба наджненої ним української нації за волю і незалежність, за перемогу Христової правди на землі, за права, дані нам Богом, а топтані російським антихристом, проти уосіблення зла на землі — безбожницької Москви.

Боротьба Києва, що йде під знаменом Христа, за правду, справедливість, волю, за те, щоб „братів визволяти, слави добувати”, проти Москви — центру злогинного світу безбожників і тиранів — в інтересі всього світу... Києва, що його легенда постійно живе, як нашого вітного міста, в усій творгості Шевченка...

Ідеалам Шевченка мало співгувати, за них

треба боротися... Правда перемагає не сама собою, але тоді, коли перемагають її носій, що вірять у неї...

Тому цей пам'ятник це теж даніна сучасній боротьбі проти Росії — тюрми народів. Бо Шевченко це не лише минуле, не лише майбутнє, але й сугасне, що в'яже у боротьбі минуле з прийдешнім.

Тому сьогоднішня урогістість це також можутьня протиросійська демонстрація, бо інакше пам'ять Борця не можна святкувати; своєю генезою і своєю метою вона мусить бути скріпленим сугасного фронту протиросійської боротьби, боротьби безкомпромісової, яка заперегує всякий рід коекзистенції з світом тираниї, бо Шевченко був полум'яним борцем, що з цілої душі ненавидів Росію, як з цілого серця страждав ідеєю України і був гордий з неї.

З цього місця як на його страже та вируємо Москву за фальшивання ідей і всієї індивідуальності Шевченка, відмовляємо праву Москві і катові України Хрушчову говорити від імені народів, у яких вони в ССР, встановувати ехидно, а на ділі по-святотатськи зневажати пам'ять великого борця за права України й інших уярмлених, борця за правду Христову. Зле є з Москвою, коли Шевченка — найбільшого звелігника гетьмана І. Мазепи, хого вона собі присвоїти.

Пам'ятник Шевченка стоїть біля пам'ятника Вашингтона, якого він подивляв, а ген над Балтійським морем у далекому Стокгольмі стоїть пам'ятник другого Великого, якого — як союзника Мазепи — шанував Тарас — Кара XII. Символічний акт встановлення його зложенням вінка від імені українського народу, акт, що пригадав великий подвиг Мазепи, приневолив Хрущова публічно атакувати тих, що встановували союзника Мазепи. Москва бойтися спільногого фронту народів вільного світу з уярмленими народами на голі з Україною. Москва бойтися містички боротьби; вона знає, що відродження геройки життя, бажання великого, антиматеріалістична революція духа — передумова успішної політичної і збройної боротьби...

Я вітаю сьогоднішню маніфестацію в інтенції: хай вона буде кроком вперед у зрозумінні

ІСТОРИЧНО-МЕМУАРНІ ЗБІРНИКИ

З приводу 700-ліття Львова з'явилися два великі збірники, присвячені столиці Західної України, що відіграла таку важливу роль в історії України та у відродженні українського народу.

За прикладом львів'ян пішли уродженці інших наших міст та земель і почали збирати матеріали та видавати свої регіональні збірники. В еміграційних умовинах це дуже важка праця, що переходить можливості одної людини, хоч би була вона не знати яка працездатна й незалежна фінансово.

Через те постала в Америці й Канаді ціла сітка регіональних комітетів, щоб перевести в життя цей корисний задум. Звичайно ініціатори закладають у своєму осідку головний, або центральний комітет, що пізніше творить місцеві комітети в усіх інших містах, де живуть земляки з даного міста, повіту чи землі. Таким чином далеко легше збирати матеріали, друковані й писані, знімки, адреси земляків і фонди. В менших місцевостях працюють представники регіональних комітетів. Під сучасну пору є понад 30 таких комітетів в Америці й Канаді, що видали або приготовлюють чергові збірники.

Яка ціль — видавати регіональні збірники під сучасну пору?

Ця проблема, часто заперечувана у пресі, на з'їздах і зібраннях, — заслуговує на те, щоб дати на неї вичерпну, по змозі, відповідь.

На рідних землях справа зберігання пам'яток давнини, архітектури, старих документів, літописів, хронік, церковних речей, предметів щоденного вжитку, ноші тощо, із-за нашого бездержавного становища, не була поставлена як

вільним світом ваги України і заповіту Шевченка, великого протиросійського борця і революціонера, хай буде кроком вперед у напрямі до нового Конотопу! А мрії Тараса Шевченка стануть дійсністю тоді, коли в Києві напроти пам'ятника великого Богдана буде здигнуто пам'ятник национальної Речі — гетьмана Івана Мазепи!

Під прапорами Шевченка і Мазепи ми переможемо!

слід. Велика більшість старих пам'яток опинялася в чужих музеях і архівах, далеко поза українськими землями. Тільки невелика частина зберігалася в українських музеях Львова, Коломиї, Самбора, Перемишля, Теребовлі, Яворова та ін. міст. Більшість забрали поляки та інші чужинці, бо не було кому подбати про створення своїх музеїв і архівів у 19 столітті. Властиво, кожна наша церква й кожний наш монастир був свого роду музеєм старовини. В архівах НТШ зберігалися рукописи багатьох невиданих творів, споминів, а в бібліотеці НТШ у Львові були зібрані всі українські видання.

Однаке з великим ісходом на чужину втратили ми всі зв'язки з нашими музейними, архівними та бібліотечними скарбами. Тому так важко опрацьовувати історію наших земель на чужині.

На рідних землях мало хто думав над тим, що треба нашу історію увіковічнити на пам'ятку для грядучих поколінь, „щоб та слава не пропала”... Ніхто не думав навіть у 1939 році, що ми будемо примушенні залишити рідні землі.

Тим часом минає 20 літ, як ми залишили рідні землі. Виростає наше молоде покоління, що вже не пам'ятає майже нічого про рідний край, бо виїхало з нього малими дітьми. Родяться нові покоління, вже на чужині, що ніколи не бачили рідних земель, хіба на знімках.

Окупанти України приступили до видання „Історії міст і сіл УРСР”, що матиме 26 томів і має бути закінчена до 1967 року. На підставі дотеперішніх советських історичних видань можна уявити, як буде виглядати історія наших міст і сіл. У т.зв. Радянській Енциклопедії написано про Львів так: „У 1918 р. українська буржуазія помогла полякам захопити Львів”! — Чи може бути більша брехня? А таких злобних брехень повна „Радянська Енциклопедія”!

І тому необхідно зібрати ввесь доступний нам матеріал про наші землі, міста й села та видати їх окремими збірниками. Це необхідне для за свідчення історичної правди про історію наших земель і місцевостей, про працю й боротьбу українського народу за право бути господарем на своїй землі, про національне й державне відродження України, про наших визначних людей з усіх станів, церковних, політичних, військових, культурних, наукових і мистецьких

діячів, про наших героїв, що життя віддали в обороні своєї батьківщини. Це все буде напевно сформоване у підсоветських регіональних збірниках.

Для нашого молодого покоління такі регіональні збірники з історії батьківщини батьків і предків, з історією родів, з поданням заслуг для батьківщини та рідного народу предків, з їхніми знімками, матимуть значення літописного „євшан-зілля”, що нагадуватиме їм батьківщину їхніх предків і спонукає їх до акції в обороні рідної землі їхніх предків.

Досі з'явилось вже кільканадцять наших регіональних збірників, ще більше є у підготові, бо майже всі західноукраїнські землі охоплені регіональними комітетами. Щороку відбуваються з'їзди, зустрічі, сходини земляків, щоб приспішити справу видання цих збірників, а при тому пригадати собі давні часи та відновити в пам'яті свою батьківщину.

Здавалося б, що наш рух повинен би знайти широку підтримку всього нашого громадянства, бо він нав'язує до нашої традиції, скріплює її, збагачує нашу культурну скарбницю цінними виданнями. При Науковому Т-ві ім. Шевченка існує Комісія Регіональних Дослідів і Публікацій, що має на меті всебічну допомогу регіональним комітетам та їхнім редакційним колегіям. Зібрані матеріяли повинні перевірити два дійсні члени НТШ, історик і мовознавець, і тоді збірник може вийти в серії — „Український Архів НТШ”. Це дає запоруку, що збірник солідно перевірений і зредагований, і тоді такий збірник має вступ до всіх бібліотек вільного світу. В нашему власному інтересі, щоб кожний наш збірник мав резюме, зміст і список ілюстрацій в англійській мові, щоб чужинці, як і наші нащадки, що слабо володіють українською мовою або її зовсім не знають, могли скористатися з нього. Можливо, що хтось з наших нащадків, знайшовши дані про свій рід, навчиться по-українськи, щоб прочитати цілу книжку.

Однаке знайшлися серед нашої еміграції й такі люди, що з неясних причин відкидають потребу таких регіональних збірників, мовляв, „це проти соборності!”, „це ділить нас на племена й повітових патріотів, — пишіть про цілу Україну! — і т. д.

Це хибні думки, бо щоб мати повну історію

України, треба наперед опрацювати історію всіх наших земель і міст, а цього досі ще не зроблено! Зрештою, маємо вже кілька великих історій цілої України, а тепер прийшла пора видати історично-мемуарні збірники про всі наші землі, якщо є для цього можливість. Ще живуть на еміграції численні піонери нашого відродження, будівничі нашого національного життя, що повинні написати спомини про часи нашої державності, визвольні змагання, підпільну боротьбу, УПА... Вони з кожним днем вимирають, а по їхній смерті ніхто не зможе описати всього того, що вони пережили, чого були сучасниками, учасниками або й творцями. Скільки цінного матеріалу пропадає щоденno між нашими людьми! А ніхто не дбас, щоб зібрати всі ці родинні пам'ятки та віддати до нашого музею-архіву, НТШ чи УВАН.

Дехто каже: „Шкода грошей на регіональні збірники, коли є важливіші речі, як енциклопедія, історія України в англійській мові та інші великі видання”. Та про ці великі речі повинні подбати наші великі установи, а пересічні наші люди можуть з легким серцем скласти по 5 дол. на цікаву книжку про свою вужчу батьківщину, як дорогу пам'ятку.

Дехто каже, що коли наші брати зі східно-українських земель не видають таких регіональних збірників, то й нам не випадає це робити! Річ у тому, що про східноукраїнські землі й міста вже видано давніше низку цінних наукових праць наших учених, а про західно-українські землі досі ще не видано подібних праць. Крім того маємо багато цінних споминів про наших великих людей зі східноукраїнських земель, про українське життя в Києві, Полтаві, Одесі, Кам'янці Подільському і інших містах, натомість ми не мали змоги видавати книжки про західноукраїнські землі з багатьох причин. Якщо не зробимо цього в найближчих роках, то вже не буде кому цього зробити...

В усіх регіональних збірниках треба підкреслити вклад даної землі, області, повіту, міста чи села в загальноукраїнську справу, у скарбницю української культури, в будівництво української державності, в боротьбу за самостійну й соборну Українську Державу. Кожна велика будова складається з малих цеголок, і власне такими цеголками в будові храму української науки повинні бути і наші регіональні

Борітесь!

Поборете!

У 150-ЛІТТЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

XV-та ЗУСТРІЧ-ЗДВИГ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ Й КАНАДИ

відбудеться

В ДНЯХ 1 і 2 СЕРПНЯ 1964 РОКУ

В програмі Зустрічі:

Субота 1 серпня 1964 р. год. 4 по пол.

Оселя „Київ” — Бітмор Лейк, біля Дітройту — Змагання в копаному м'ячі між СК „Крила” з Чікаго а СК Осер. СУМА ім. П. Орлика з Дітройту та відбиванкові змагання сумівських мужеських і жіночих дружин з Чікаго, Клівланду і Дітройту.

Репрезентаційний Баль, год. 8.30 вечером в Аудиторії Sts. Constantine & Helen Auditorium, 4801 Oakman Blvd, ріг W. Chicago Blvd.

Неділя 2 серпня 1964 р. Оселя „Київ” біля Дітройту:

Польове Богослуження, год. 10 ранку.

Обідова перерва, год. 11 до 1-ої по пол.

Офіційна частина з мистецькою програмою, год. 1-ша по пол.

Промовлятимуть українські і американські політичні діячі.

Святкову промову виголосить д-р Михайло Кушнір з Вашингтону.

У мистецькій програмі участь беруть:

Хор СУМА ім. М. Павлушкова з Чікаго — дир. проф. М. Федорів, Духова оркестра „Трембіта”, Осер. СУМА з Клівланду — дир. проф. Р. Лесик, Капеля Бандурристок Осер. СУМА ім. П. Орлика з Дітройту — дир. П. Потапенко, Танцювальний ансамбль Осер. СУМ „Верховинці” з Торонта, Балетна група СУМА ім. Київ з Дітройту мистецький керівник Йоанна фон Драгінда.

Також нас інформують, що Вп. член Бюра Пророду і Голова ЦК АБН та Голова ЗЧ ОУН мають виступити зі словом.

Прохарчування на Оселі Київ забезпечено.

До масової участі в Зустрічі запрошуєть

Організації Українського Визвольного Фронту Америки й Канади.

історично-мемуарні збірники, видавані в Українському Архіві НТШ.

Літописець

ЗНАНИМ І НЕЗНАНИМ ГЕРОЯМ

Рік-річно, в час Зелених Свят, українці у вільному світі вроčисто відзначають Свято Героїв.

Земля українська, густо насычена їх могилами, знаними й незнаними, до яких ми в ці дні линемо в наших серцях.

Людина дочасна, але великих діл є вічні, вони стають у нашій свідомості переконливими дорожковазами життя і пам'ятниками історії, величі яких кланятимуться віками, бо духа, — не вбити.

В цьому році Організації Українського Визвольного Фронту в Рочестері, Н. Й. влаштували Свято Героїв по новому, усуваючи, головно, шабльоновість. Програма була цікава, яка складалася з трьох частин: доповіді, концептової частини та інсценізації.

Зміст доповіді, яку виголосив голова АП АБН, д-р Нестор Процик, не була, як звичайно, хронологічним переказом відносних історичних подій, але доповідач зупинився на самій істиннопонятті героїзму, проаналізував сучасні події та визначив наші завдання в них. Ясна річ, що таку доповідь публіка вислухала уважно та з особливим інтересом.

В другій частині програми на окрему увагу заслуговує хор „Гомін” місцевого СУМА під керівництвом інж. Івана Чавса, який виступав із спеціальним репертуаром для цього Свята.

Без сумніву, що третя частина була найбільш атрактивна. Інсценізація п. з. „У штабі ОУН-УПА Полтава”, Юрія Стрільця, в постановці Василя Базюка викликала загальне захоплення та признання. Не зважаючи на ряд технічних недомагань та аматорство виконавців, перед глядачами проходили живі картини сучасної дійсності в Україні. Розкривалася психологія та нищівна політика ворога, і героїчна боротьба українського народу.

Увагу привертали всі три акти інсценізації, в яких було показано: полеву кватиру ОУН-УПА округи „Полтава”, „мертвий” пункт зв'язку та кватиру окупаційного московського КГБ, як останній акт, і де були зведені головніші моменти розгри.

Звичайно, що хоч аматорська гра інших, як Петра Балка, Петра Данилишина, Івана Торо-

Ікер

„ШЛЯХ ДО ВЕЛИЧІ”

Фейлетон

„Визначним кроком у продовжуваних змаганнях до поглиблення взаємин і довір'я між двома народами”, — назвав президент Джансон новий консулярний договір заключений між Злученими Державами і СРСР у травні місяці ц. р. Особливе своє вдоволення висловив Президент з того пункту договору, в якому говориться про те, що советська влада має негайно повідомити американську амбасаду про арештування американських громадян... „Вдоволений Президент і з того, що американські представники матимуть змогу відвідати арештованих”, — запевняє наш щоденник „Свобода” в числі з 29-го травня ц. р.

Звичайна річ, президент Джансон, як голова держави, має право бути вдоволеним чи невдоволеним з того чи іншого пункту того чи іншого договору. Але, на простий хлопський розум, нам здається, що немає чого так дуже радіти з того, що совети зобов'язались арештувати американських громадян, а потім повідомляти про це наші урядові чинники. Навіть, якщо совети великодушно погодились на те, що можна заарештованих американців відвідати в тюрмі, то й тут, на нашу думку, немає причин до надзвичайного вдоволення чи захоплення.

На нашу скромну гадку, президент Джансон поступив нерозважно і неполітично, коли висловив своє вдоволення з приводу згаданого вгорі пункту договору. Бо тепер Хрущов може піти йому назустріч і для особистого, та сказати б вдоволення президента Злучених Держав дати наказ своїм ембієстам перевиконати норму, тобто заарештовувати американських туристів скільки вліз і зараз же повідомити про арештування американську амбасаду, мовляв

уса, Івана Рьюпки (2-го) та Бориса Богдана була досить вдалою, то зіркою уваги була таки зв'язкова Галина Зозуля, ролю якої з успіхом відіграла Дарія Данилишин, зумівши передати публіці справжній настрій і життя дівчини-революціонерки.

Влаштоване Свято Героїв з такою програмою залишилося гарним спомином для присутніх.

ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ГЕРОЇВ В АМСТЕРДАМІ, Н. И.

30-го травня ц. р. українська громада в Амстердамі, Н. И., віддала поклін провідникам Української Національної Боротьби Петлюрі, Коновальцеві, Чупринці і Бандері.

Заходом і старанням Управи 15-го Відділу ООЧСУ та Відділу УККА в українській католицькій церкві св. Николая о год. 9 ранку о. Лев Ліщинський відслужив Службу Божу за спокій душ Героїв-Мучеників.

О год. 8-їй вечора в Українському Американському Горожанському Домі відбулися святочні сходини для вшанування пам'яті пропороносців Визвольної Боротьби.

— валахте, хлопці, відвідувати ваших єнків, бо такий пункт стоїть у нашому договорі!

В згаданому договорі є ще один знаменитий параграф, який звучить приблизно так: взаміну за те, що совети ласково погодились повідомляти американські урядові чинники про заарештування американських громадян, Злучені Держави . . . „нерадо, — як пише „Свобода“, — мусіли прийняти советську вимогу про те, щоб їх консулярні представники мали дипломатичний імунітет, це значить, щоб їх не можна було арештувати за різні злочини, головним чином за шпигунство”.

От, що значить зробити добрий бізнес у політці або . . . ще один „визначний крок у проводжуваних змаганнях до поглиблення взаємин і довір'я між двома народами”.

Інтересний факт: під інформаційною нотаткою „Свободи”, яка повідомляє про підписання договору з такими задовільними параграфами, стоїть на тій же сторінці друга новинка, з демократичного передвиборчого прийняття у Вашингтоні, п. з.: „Президент Джансон зобов'язується вести Америку до величин”.

Щаслива йому путь, ішовши! Від підписання Декларації Незалежності Злучених Держав, перед нашою країною простелився шлях до величин, по якому вона невпинно крокує. Але можна тяжко сумніватись, чи далеко вона зайде з таким, вибачайте на слові, партнером, як Советський Союз, навіть якби підписала з ним ще з-тисячу таких договорів, як повище згаданий!

Святочні сходини в імені Управи Відділу ООЧСУ відкрив голова п. інж. Мирон Свідерський. Він привітав учасників, а також присутнього гостя, редактора Івана Дурбака з Трой, Н. И. Голова п. Свідерський в своєму слові підкреслив, що сьогодні наша громада віддає поклін чотирьом нашим героям, а при цьому загадує всіх борців, які впали в боротьбі за волю України. Відтак закликав присутніх світлу згадку про героїв завжди тримати в своїх серцях і бути вірними їхнім заповітам. Однохвильною мовчанкою присутні вшанували пам'ять всіх поляглих борців. Коротку, змістовну доповідь виголосив ред. Іван Дурбак. Насвітлюючи історичну дійсність тих часів, коли жили і боролись нації великих національні герої, доповідач так почав своє слово про чотирьох:

„І коли гасло ідей Міхновського переродилося в чин, Боже Провидіння обдарувало нас Великими Прародоносцями: головним отаманом Симоном Петлюрою та славними продовжуваючими його чину — полк. Євгеном Коновальцем, генералом Чуприною та провідником Українських Націоналістів Степаном Бандерою.

Далі доповідач схарактеризував постаті Героїв на тлі історичної доби і їхній вклад у визвольну боротьбу.

Закінчив ред. Дурбак свою доповідь словами: „Чотири роки тому не стало між нами Степана Бандери. Убивство провідника Визвольної Боротьби в часі нової підступної гри Москви, яку оформлює вона у фальшиву політику мирного співжиття, що її ціллю є розклади основи вільного світу, а в першу міру розкладти українську еміграцію — незаступима для нас втрата”.

Голова Відділу щиро подякував ред. І. Дурбакові за цінну і змістовну доповідь.

О. П.

„Хто убив Дієма?“ — такий є наголовок добре зредагованої і спертої на документах статті В. Л. Боріна, що розкриває куліси співпраці деяких кругів Заходу з германськими. Стаття з'явилася в германському гислі (б. 2. 64) „Націонал Ревю“, Нью Йорк.

ПОШИРЮЙТЕ ВІСНИК!

ДОВІДНИК УКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

В розвитку наукової, культурної та суспільно-політичної праці української спільноти у вільному світі щораз більше відчувається пекучий брак посібників та довідкових матеріалів про Україну, без яких часом навіть немислимі перші кроки в досліджені якоїнебудь наукової проблеми. Немає в нас також своєї національної бібліографії — отого зasadничого довідкового джерела, що без нього важко уявити собі нормальну наукову чи навіть інформаційну працю. І нарешті українці досьогодні ще не спромоглися на власний біо-бібліографічний словник своїх визначних постатей.

Нашу відсталість в опрацюванні згаданих матеріалів спричинила головно ворожа окупація України; всі старання, що їх започаткувала була Всеукраїнська Академія Наук у 20-их роках, Москва ґрунтівно знищила, а авторів розпочатих праць заслава на каторгу. Московський режим і далі не допускає опрацюувати ці преважливи українські посібники, в той час, коли про Росію і в російській мові появляються вони великими тиражами і все в нових виданнях.

Українські науковці у вільному світі, незалежно від фінансових труднощів, докладають усіх зусиль, щоб хоч частинно заповнити цю прогалину в розвитку нашої науки й культури. Тут слід передусім назвати Енциклопедію Українознавства в українській та англійській мовах.

З ціллю дальнього доповнення цих підставових матеріалів про Україну Осередок Праці Товариства Українських Бібліотекарів в Америці при Іллінському університеті, приступив до опрацювання Біо-Бібліографічного довідника діячів української науки, культури й релігійного та суспільно-політичного життя у вільному світі. Матеріали для Довідника опрацюватиметься в англійській та українській мовах; перше його видання з'явиться на світ англійською мовою. Принцип укладу Довідника в загальному спиратиметься на „Батс Во ін Амеріка”. Довідник включатиме також інформації про українські установи та організації у вільному світі та їхні видання.

Після консультації з українськими науковими інституціями й організаціями, з редакціями передових часописів і журналів та українськими науковцями, редакція Довідника розішла до організацій, преси та поодиноких осіб двомовний запитник, на якому буде базуватися її праця.

Редакцію запланованого Довідника очолили такі особи: проф. Дмитро Штогрин — головний редактор; мір. Павло П. Бабик — заступник гол. редактора і мір. Петро Колесник — технічний редактор.

Редакція Довідника

СКЛАДАЙТЕ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД!

ВИЗНАЧНИЙ СКУЛЬПТОР

СЕРГІЙ ЛІТВІНЕНКО

(5.X 1899 — 20.VI 1964)

Визначний скульптор і громадський діяч, учасник Визвольних Змагань, Сергій Літвиненко помер від удару серця в ньюйоркському шпиталі у суботу 20 червня о 4-ій год. по полуночі, на 65-му році життя.

Сергій Літвиненко народився 5-го жовтня 1899 року на Полтавщині. Середню освіту закінчив у 1917 р. Від січня 1919 р. до листопада 1920 р. був у Армії Української Народної Республіки в ранзі хорунжого.

Сергій Літвиненко закінчив Академію Мистецтв у Кракові з 8 відзначеннями і виїхав до Парижу, де влітку 1930 р. з успіхом виставлив свої скульптури у славетному салоні Тюльєрі. Після вивчення скульптурних скарбів французької столиці, С. Літвиненко повернувся восени 1930 р. до Львова, де жив до 1944 р. Там він щороку брав участь у мистецьких виставках. Крім скульптури, займався українською керамікою, провадив відділ скульптури в Українській Вищій Образотворчій Студії. У львівському періоді творчості виконав багато визначних скульптурних композицій і пам'ятників, зокрема на могили поляглих геройів України, пам'ятник митрополитові Андреєві Шептицькому, бронзовий пам'ятник-монумент Іванові Франкові та ін.

У липні 1944 року Сергій Літвиненко прибув до Німеччини. По війні залишився на еміграції, перебуваючи спочатку в таборі Карльсфельд, потім у Берхтесгадені, де творив, як скульптор, та навчав молодих українських адентів. Від 1950 року мистець із дружиною оселився в Нью Йорку. Тут незмінно впродовж понад 10 років був головою Літературно-Мистецького Клубу, співорганізатором і учасником багатьох мистецьких виставок. У Нью Йорку Сергій Літвиненко створив багато скульптурних портретів, у тому числі відзначений Великою Американською Нагорою бронзовий портрет Гетьманів. Створив пам'ятник Іванові Франкові, що поставлений на оселі УРСоюзу в Глен Спей та пам'ятник гетьманові Іванові Мазепі, поставлений на оселі УНСоюзу в Кергунсоні, Н. Й.

Зі смертю сл. и. Сергія Літвиненка українська культура втратила одного з найвидатніших своїх представників, а українська громада свого провідного певтоменного працівника.

Ход свого гасу Об'єднані Нації засудили германський Китай як агресора в Кореї, зростає в цих самих ОН настрій за допущення Китаю Мао до ОН. Коекзистенційна політика приносить свої жнива.

(Продовження з 2-ої стор. обкладинки)

ріг, М. Длябога, Д. Карапович, С. Храмовський, Ф. Гарашенко, нечиткий, В. Коломись, Лоневський, І. Самчук, А. Білозір, Г. Розмус, А. Домарадський, А. Гащенко, А. Перкенс, Поленко, Н. Т., Г. Клим, Т. Цар, І. Атаманець, П. Вовчук, В. Букшований, М. Юркевич, В. Давидяк, С. Пісоцький, О. Андрушків, Е. Цибик, В. Бакун, нечиткий, П. Люта, В. Банасевич, В. Грибик, М. Роговський, Е. Кіндзерський, В. Ткач, В. Гуралечко, Л. Муращук, Онишкевич, В. Франко, М. Іванюк, І. Заєць, Мартакіс, О. Голинський, нечиткий, М. Бодлак, С. Третяк, В. Палащук, нечиткий, Влонарович, П. Петровський, І. Ориняк, Тимяк, Ю. Савчак, М. Борис, П. Шпирка, Д. Пензак, В. Пелех, М. Лашук, М. Добош, А. Тимкевич, М. Возняк, В. Загайкевич, нечиткий, М. Стуй, А. Вус, В. Медюх, І. Глемба, М. Гура, Т. Черняхівський, Ю. Венке, П. Маціборський, М. Чернєцький, Марущак, Махейко, П. Богданський, В. Охочий, О. Мостовий, М. Бурак, М. Паленицький, В. Мартинець, Д. Фляк, В. Плакида, А. Стрижак, Д. Палиця, В. Будний, В. Робак, М. Громяк, Р. Ромашко, В. Коблянський, Пасічинський, М. Дереш, Т. Рокіцький, Ю. Глібчук, Т. Гунчак, О. Стань, В. Бортник, А. Сморжанюк, М. Стоценко, М. Ірас, І. Гринчук, Я. Гриб, А. Колосюк, І. Митченко, В. Гнатик, В. Бистрицький, О. Данчук, К. Гоменюк, І. Карапінка.

По \$ 1.00 — М. Вахула, Р. Шпирка, Гординський, Ковалчук, П. Стецина, С. Теплій, Р. Гончаренко, Т. Шитко, нечиткий, В. Співак, М. Грицковян, П. Беляй, І. Коноба, Гулька, Павелко, М. Мацвопа, М. Когут, Д. Солодчук, Г. Зелений, О. Говдяк, П. Вовчок, нечиткий, І. Юречко, Кулик, Н. Краєвський, В. Кіселік, нечиткий, М. Ковалчук, К. Степовий, Н. Юркевич, А. Балкаводж, І. Нагнібіда, Пастух, Т. Маселко, В. Волоща, М. Кущинський, М. Федецький, нечиткий, І. Купрійчук, Е. Братах, Наливайко, Г. Пітьо, Л. Ковенський, В. Кузьма, Бренич, Т. Дурбак, Д. Бурбела, М. Стройник, М. Вильований, І. Войценко, П. Гут, Темницький, В. Угринчук, Е. Сенишин, В. Іваночко, Р. Олінець, М. Мельничук, Стросюк.

По \$ 0.50 — Н. Н.

ПІТСБУРГ, ПА.

Збіркові листи чч.: 416-17-18, 421-22-23.

По \$ 50.00 — Микола Терлецький.

По \$ 20.00 — Катерина Баған.

По \$ 15.00 — Лев Футала.

По \$ 10.00 — Петро Вельгош, Василь Джуган, Петро Крупник, Микола Полатайко, Іван Котула, адв. Фльорян Паслав, Володимир Мазур, Олекса Голуб'як.

По \$ 5.00 — С. Блажків, М. Чудійович, П. Заверуха, А. Лапішка, о. В. Джеджора, А. Маркс, І. Коробецький, С. Гумілович, М. Рим'як, В. Ільницький, В. Бобурчак, П. Щерба, П. Плакс, М. Олійник, Д. Мельничук, М. Вібик, П. Годованець, В. Сачко, А. Боднар, М. Крупа, В. Заблоцький, А. Путяк, М. Козак, М. Стефурак, П. Ветерик, В. Шабатура, П. Кириченко, М. Семків, А. Германський, П. Локатир, П. Ящишин, М. Баранів, П. Глутковський, М. Баран, І. Іваноньків, С. Коваль, П. Шагалла, Я. Купчак, М. Дзядик, М. Турчин, Спрібес, о. В.

Пашковський, о. прот. Ст. Голутяк, В. Ткачук, О. Дроботій.

По \$ 4.00 — О. Хлібун, І. Вілонога.

По \$ 3.00 — М. Прогоняк, Ф. Франек, М. Мах, І. Цвік, Б. Маланчук, М. Салогуб, Д. Гнатів, В. Пюрко, М. Чорний, В. Сливчук, Я. Бернацький, М. Ольховий, В. Ванат, П. Кобасяр, О. Наконечний, І. Горгут, о. М. Харіщак, А. Шмуль, Д. Головатий, О. Полатайко, В. Ференц, Г. Смолин, В. Максимович, П. Добуш, С. Чепурний, П. Івашико, інж. М. Юхнівський.

По \$ 2.50 — А. Вудай.

По \$ 2.00 — М. Козак, А. Мицьо, В. Валько, П. Шевчук, С. Осадців, М. Пукач, М. Белз, М. Петрушка, П. Щерба, Д. Кіров, І. Кікта, І. Цвік, А. Федина, В. Оборишко, Г. Оборишко, С. Вачек, В. Прунчак, В. Фанок, М. Фір, І. Гірняк, І. Родзай, В. Савіцький, П. Вислоцький, І. Федорів, І. Броский, Ю. Феденко, М. Львівський, Ю. Челепіс, І. Белз, М. Пілптик, Д. Бобурчак, М. Добрянський, І. Сало, В. Гуминецький, С. Литвин, П. Вліц, І. Коршляк, М. Годованець, І. Роговський, В. Бобик, Р. Мураль, М. Вільський, А. Журовський, Ф. Ризнер, А. Плюта, В. Вичкало, О. Головацький, О. Цьоць, С. Кабай, І. Київський, М. Гурняк, В. Вородиця, І. Грициук, А. Заблоцький, Л. Заліщук, П. Лойко, І. Свищ, Є. Зварич, М. Дрозд, О. Малюк.

По \$ 1.00 — І. Янчишин, І. Качмар, В. Гула, Д. Осадців, Мих. Петрушка, Мир. Петрушка, І. Петрушка, В. Петрушка, С. Шкабара, І. Василів, М. Добрянська, І. Солонина, М. Мазур, І. Кренца, М. Сенько, М. Тимочко, М. Мосор, І. Гарасим, Т. Вислоцький, І. Тимчук, І. Пилесі, О. Данило, М. Феденко, І. Яширий, П. Перкун, Д. Федорів, М. Іванонько, М. Курпіль, М. Гузар, Т. Івасів, Непорада, Джула, М. Скрябець, А. Волос.

КАРНЕГІ, ПА.

Збіркова листа ч. 419.

По \$ 10.00 — О. Олійник, М. Олійник, І. Луковський.

По \$ 5.00 — С. Куземка, Н. Н., І. Михайлів, Є. Чучман, Т. Конецький.

По \$ 3.00 — Ч. Попівчак, І. Когут.

По \$ 2.00 — М. Шпінда, І. Отчич, О. Ананевич, М. Пітух, С. Шпінда, Є. Панько, М. Нечипір, І. Папірош, М. Венгриц, І. Козак, М. Зорій, І. Копко, Д. Соломчак, П. Возник, І. Косаняк.

По \$ 1.00 — П. Лещинин, Г. Шараневич, І. Хруш, І. Сірко, М. Сірота, М. Мішук.

ЕМБРІДЖ, ПА.

Збіркові листи чч.: 420, 425.

По \$ 11.00 — Андрій Глушко.

По \$ 5.00 — О. Гик, І. Кочан, Ф. Федорко, д-р М. Миколович, І. Солдресин, І. Шабля, Т. Івасик, І. Ільчишин, О. Мицак, М. Строк, М. Войтєчко, Т. Войтєчко, М. Кардаш, О. Ваврик, І. Штула, Ф. Зелінський, М. Зерон, о. О. Крохмальний.

По \$ 4.00 — Іван Дяківський, Михайло Галадза.

По \$ 3.00 — В. Іваськевич, М. Іваськевич, С. Цибак, І. Левицький, А. Харко, О. Городиський, Ю. Гавронський, С. Гера, Т. Грицик.

(Продовження збірки в наступному числі)

ВСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ ЩИРЕ СПАСИВ!